

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови Запорізької
облдержадміністрації

31.12.2020 № 612

**Стратегічний план
розвитку регіональної системи
професійної (професійно-технічної)
освіти Запорізької області
на 2021-2027 роки**

Зміст

1. ВСТУП	4
2. ОГЛЯД ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ СТРАТЕГІЇ	6
3. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ РЕГІОНУ	9
4. ГОЛОВНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ РЕГІОНУ	14
5. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ РЕГІОНУ	21
6. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ	22
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. ПОКРАЩИТИ ЯКІСТЬ ПОСЛУГ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	25
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 1. Підвищити ефективність управління мережею ЗП(ПТ)О	25
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2. Покращити методичний супровід системи ЗП(ПТ)О	27
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. МОДЕРНІЗУВАТИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	32
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 1. ОПТИМІЗУВАТИ ФІЗИЧНУ ІНФРАСТРУКТУРУ ЗП(ПТ)О	32
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2. ЗАБЕЗПЕЧИТИ РІВНИЙ ДОСТУП ДО ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ДЛЯ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ	35
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. ЗМІЦНИТИ СПРОМОЖНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	37
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 1. Збільшити спроможність ЗП(ПТ)О надавати платні послуги	37
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2. Підвищити імідж професійної освіти в регіоні	40
7. ПЛАН ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	42
ПРИПУЩЕННЯ ТА РИЗИКИ	58
РЕКОМЕНДАЦІЇ	59
8. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	60
УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	60
ПРОЦЕДУРА МОНІТОРИНГУ СТРАТЕГІЇ	60

Перелік скорочень

АТО/ООС – антитерористична операція/операція об'єднаних сил
ВЕД – вид економічної діяльності
ВРП – валовий регіональний продукт
ВПУ – вище професійне училище
ЗП(ПТ)О – заклад професійної (професійно-технічної) освіти
ДБН – державні будівельні норми
ДНЗ – державний навчальний заклад
ДОН ОДА – Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
ДПТНЗ – державний професійно-технічний навчальний заклад
ЗФПО – заклад фахової передвищої освіти
ФПО – фахова передвища освіта
НМЦ ПТО – науково-методичний центр професійно-технічної освіти
НПЦ – навчально-практичний центр
ОДА – обласна державна адміністрація
ОЦЗ – Запорізький обласний центр зайнятості
ПАЛ – професійний аграрний ліцей
ПЕОМ – персональна електронно-обчислювальна машина, комп'ютер
ПЛ – професійний ліцей
П(ПТ)О - професійна (професійно-технічна) освіта
ПТУ - професійно-технічне училище
ПТО – професійно-технічна освіта

I. ВСТУП

Ринок праці Запорізької області зазнає впливу різних факторів глобального та національного масштабів, серед яких: тіньова економіка, трудова міграція, розширення спектру альтернативних форм зайнятості, зміщення робочих місць з великих підприємств у малі та мікро-підприємства, зростання соціальних запитів молоді, поширені стереотипи про низьку престижність робітничих професій. Ці тенденції спричиняють суттєве зростання вимог до гнучкості та оперативності управління системою професійної (професійно-технічної) освіти.

Протягом останніх років в Україні здійснюються значні реформи у секторі професійної (професійно-технічної) освіти. Їх досягнення переважно пов'язані з процесом децентралізації, який спрацював як стимул до модернізації законодавчо-нормативної бази та перегляду механізмів фінансування, що призвело до покращення внутрішньої ефективності системи професійної освіти як на національному, так і на регіональному рівні, зокрема що стосується підвищення результативності роботи педагогічних працівників, стандартизації змісту професійної освіти (розробка державних стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу на базі розроблених роботодавцями професійних стандартів), впровадження інноваційних освітніх технологій та методів, розширення застосування інформаційно-комунікаційних технологій, підвищення гнучкості системи професійної освіти завдяки визнанню результатів неформального навчання.¹

Незважаючи на це, система і досі страждає від численних нерозв'язаних проблем, що стосуються різних аспектів професійної освіти і навчання. Аналіз національних програмних документів, звітів, підготовлених міжнародними та державними структурами, а також власні висновки експертів дозволяють сформулювати такі основні виклики, що стоять перед системою професійної (професійно-технічної) освіти України:

- застаріла матеріально-технічна база закладів професійної освіти;
- відсутність системи забезпечення якості, часткова невідповідність потребам ринку праці; дублювання професій і кваліфікацій; недостатня забезпеченість навчальними засобами та матеріалами, замалі обсяги виробничого навчання та виробничої практики;
- низький рівень автономії закладів професійної освіти;
- зростання дефіциту висококваліфікованих педагогічних кадрів (особливо майстрів виробничого навчання);
- недостатнє фінансування професійної освіти, відсутність середньострокового планування бюджету;
- скорочення контингенту учнів (та їх набору) через низький рівень привабливості професійної освіти та демографічну ситуацію; неефективна організація та застарілі методи професійної орієнтації; відсутність системи середньострокового прогнозування потреб ринку праці на регіональному рівні;
- дроблення системи професійної освіти на «професійно-технічну» та «фахову передвищу»;

¹ Звіт Туринського процесу в Україні за 2016–2017 рр. ЄФО, 2017

слабка мотивація партнерів долучатися до будь-яких процесів у сфері професійної освіти, що призводить до недостатньої участі соціальних партнерів, особливо роботодавців, у всіх складових професійної освіти, включаючи питання розроблення змісту навчання, його здійснення, оцінювання, фінансування, врядування та управління².

Управління децентралізованою системою професійної освіти вимагає від Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації забезпечення підготовки кадрів для потреб регіональних роботодавців в умовах дефіциту бюджетних коштів, зменшення кількості абітурієнтів через природні, міграційні та іміджеві фактори, в закладах освіти із застарілим обладнанням. Затвердження бюджетних видатків та визначення пріоритетів розвитку закладів професійної (професійно-технічної) освіти потрібно узгоджувати з великою кількістю стейкхолдерів, таких як: роботодавці, регіональні політики, працівники закладів професійної освіти, органи місцевого самоврядування.

Відповіддю на ці та інші виклики може бути застосування елементів стратегічного планування розвитку регіональної системи професійної освіти.

² Створення центрів професійної досконалості в Україні. ЄФО, 2018

II. ОГЛЯД ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ СТРАТЕГІЇ

Підготовка Стратегічного плану розвитку регіональної системи професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області на 2021-2027 роки (далі – Стратегія) відбувалася відповідно до методології, запропонованої Програмою ЄС для підтримки реформ професійно-технічної освіти в Україні – «EU4Skills: Кращі навички для життя в Україні».

Розроблення Стратегії здійснюється з метою:

забезпечення потреб роботодавців області у кваліфікованих кадрах, розширення можливостей зайнятості, професійної самореалізації та неперервного вдосконалення особистості упродовж життя відповідно до інтересів особистості та потреб регіональної економіки.

Розроблення Стратегії відбувалося з дотриманням таких принципів:

відкритість – забезпечення залучення заінтересованих представників установ та інституцій, що працюють у сфері професійної освіти, зайнятості, регіонального розвитку, суб'єктів підприємництва та громадських об'єднань;

паритетність – створення рівних можливостей для висловлення позицій заінтересованих сторін та забезпечення максимального врахування їх інтересів;

координація – взаємозв'язок та узгодженість Стратегії з бюджетними програмами та проектами розвитку;

доповнюваність – забезпечення взаємозв'язку професійної освіти, виробництва, фінансових ресурсів щодо розвитку інноваційної діяльності.

Розроблення та затвердження Стратегії здійснено на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 419-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року», Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29.09.2019 № 849, із врахуванням положень статті 90 Бюджетного кодексу України, статей 22, 28, 39 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», статті 15 Закону України «Про засади державної регіональної політики», постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» та з метою реалізації угоди між Кабінетом Міністрів України та Європейським Союзом від 17.12.2018 про затвердження Програми ЄС для підтримки реформ професійно-технічної освіти в Україні – «EU4Skills: Кращі навички для життя в Україні».

Розроблення Стратегії відбувалося у такій черговості:

утворення робочої групи з розроблення проекту Стратегії (далі – Робоча група);

затвердження плану заходів із розроблення Стратегії;

проведення стратегічного аналізу системи професійної освіти регіону, який містить характеристику основних тенденцій регіональної економіки та ринку праці, стану закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі -

ЗП(ПТ)О), зовнішніх тенденцій, які матимуть вплив на систему професійної (професійно-технічної) освіти регіону;

проведення SWOT-аналізу та формування стратегічного бачення розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти регіону;

визначення стратегічних цілей розвитку системи професійної освіти регіону, відповідно до стратегічного бачення, з урахуванням результатів SWOT-аналізу;

визначення операційних цілей, які спрямовані на досягнення відповідних стратегічних цілей;

визначення основних завдань, заходів з реалізації Стратегії;

розробка системи моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії;

розміщення проєкту Стратегії на вебсайті Розробника;

затвердження Стратегії розпорядженням голови Запорізької обласної державної адміністрації.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 20.05.2020 № 196 затверджено склад робочої групи з розроблення проєкту Стратегічного плану розвитку мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області на 2021-2027 роки.

Відбулося 15 липня 2020 року перше засідання членів Робочої групи, під час якого були проведені:

презентація та обговорення результатів стратегічного аналізу системи професійної освіти (професійно-технічної) Запорізької області,

формулювання стратегічного бачення системи професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області.

На основі напрацювань засідання робочої групи був розроблений проєкт SWOT-матриці – проведений аналіз взаємозв'язків факторів SWOT через матрицю SWOT/TOWS та підготовлені базові аналітичні висновки щодо порівняльних переваг, викликів та ризиків розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області.

Відбулося 17 вересня 2020 року друге засідання членів робочої групи, під час якого були проведені:

визначення операційних цілей та завдань Стратегії,

оголошення про збір пропозицій заходів плану реалізації Стратегії.

Протягом вересня-жовтня 2020 року відбувалося формування переліку заходів щодо плану реалізації Стратегії. Усього за цей період усіма зацікавленими у розвитку професійної освіти надіслано 56 ідей заходів, загальна вартість яких перевищує 310 млн грн.

Відбулося 09 грудня 2020 року третє засідання членів Робочої групи, під час якого були проведені відбір та корегування переліку заходів для плану реалізації Стратегії.

Усі засідання Робочої групи проводилися у відкритому режимі, тому усі бажаючі мали можливість брати участь в розробці Стратегії. Забезпечення технічного супроводу розробки Стратегії здійснювалося польським компонентом Програми ЄС для підтримки реформ професійно-технічної освіти в

Україні – «EU4Skills: Кращі навички для життя в Україні». Методичне забезпечення, експертний аналіз даних і результатів досліджень, надання консультаційних послуг з питань стратегічного планування забезпечували консультанти Програми ЄС для підтримки реформ професійно-технічної освіти в Україні – «EU4Skills: Кращі навички для життя в Україні».

III. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ РЕГІОНУ

Станом на 01.01.2020 у Запорізькій області функціонує 56 закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти різних форм власності і підпорядкування, з них: 29 державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти, з яких 13 закладів вищого рівня (центри професійно-технічної освіти та вищі професійні училища, які мають право на підготовку кадрів за 5-6 розрядом), 15 закладів базового рівня (професійні ліцеї та училища, що забезпечують надання робітничих кваліфікацій 3-4 розряду), 1 структурний підрозділ при закладі вищої освіти, а також 5 навчальних центрів при установах виконання покарань закритого типу.

Фахова передвища освіта Запорізької області налічує 22 заклади фахової передвищої освіти (далі - ЗФПО) державної та комунальної форми власності, що мають ліцензії на надання освітніх послуг у сфері професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О), є можливість здобути робітничі професії безпосередньо в умовах виробництва.

Для потреб регіону та держави ЗП(ПТ)О області здійснюють підготовку робітничих кадрів за 83 професіями за 19 напрямками господарської діяльності для 6 галузей економіки: промисловість, торгівля і громадське харчування, будівництво, сільське господарство, транспорт, побутове обслуговування населення.

Запорізька область за загальним обсягом набору здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти в розрахунку на 10 тис. мешканців знаходиться на 10 місці у загальнонаціональному рейтингу. При цьому 78,43% від загального обсягу набору – бюджетні місця.

Протягом останніх трьох років спостерігається щорічне зменшення контингенту учнів ЗП(ПТ)О при відносній сталості у ЗФПО. За даними Головного управління статистики у Запорізькій області у 2019/2020 н.р. у ЗП(ПТ)О професійну (професійно-технічну) освіту здобували - 12,9 тис. осіб (для порівняння 2017/2018 н.р. - 13,2 тис. осіб).

У системі ЗП(ПТ)О 18 закладів формують контингент із кількістю здобувачів освіти понад 300 осіб, 11 не досягають цього показника.

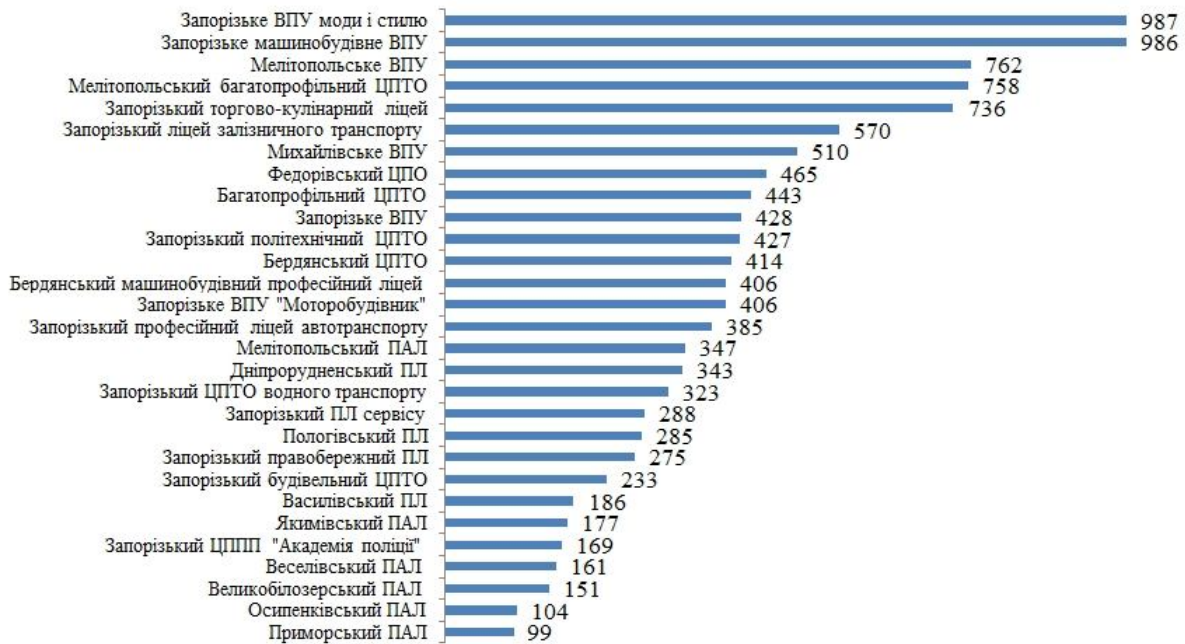

Рис. 1 Контингент закладів П(ПТ)О станом на 01 січня 2020 року.

(Джерело: результати аудиту мережі ЗПО https://vrc.rv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity/)

Кращі показники по чисельності контингенту в ЗФПО. Лише 6 закладів мають контингент менше 300 здобувачів.

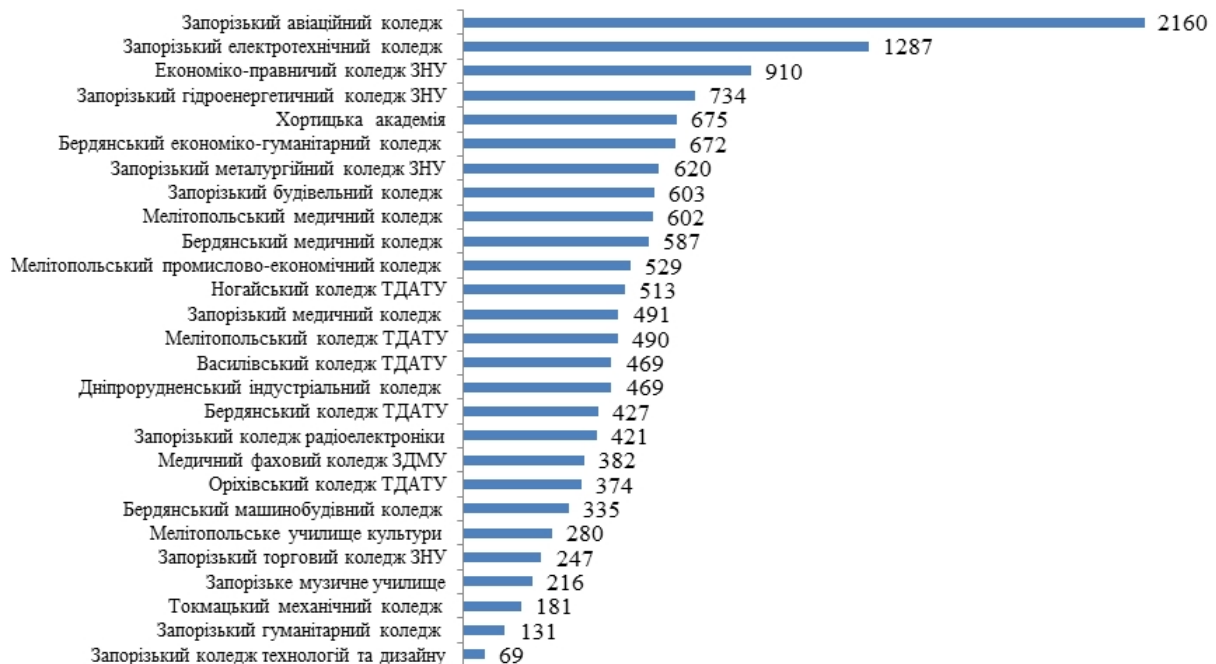

Рис. 2 Контингент закладів ФПО станом на 01 січня 2020 року.

(Джерело: результати аудиту мережі ЗПО https://vrc.rv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity/)

Для забезпечення якості професійної підготовки та популяризації робітничих професій впроваджується дуальна форма освіти. Таку форму співпраці з підприємствами впроваджують 12 закладів освіти. Запорізька область є лідером у підготовці кадрів за дуальною формою навчання та займає 4 (5 - якщо врахувати м. Київ) місце в загальнонаціональному рейтингу за кількістю

Продовження додатка

учнів. Трійка кращих закладів за цим показником: Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту, Дніпрорудненський професійний ліцей, Запорізьке машинобудівне вище професійне училище. Такі високі показники пояснюються, передусім, значною кількістю великих підприємств, які спроможні забезпечити базу для використання дуальної форми навчання.

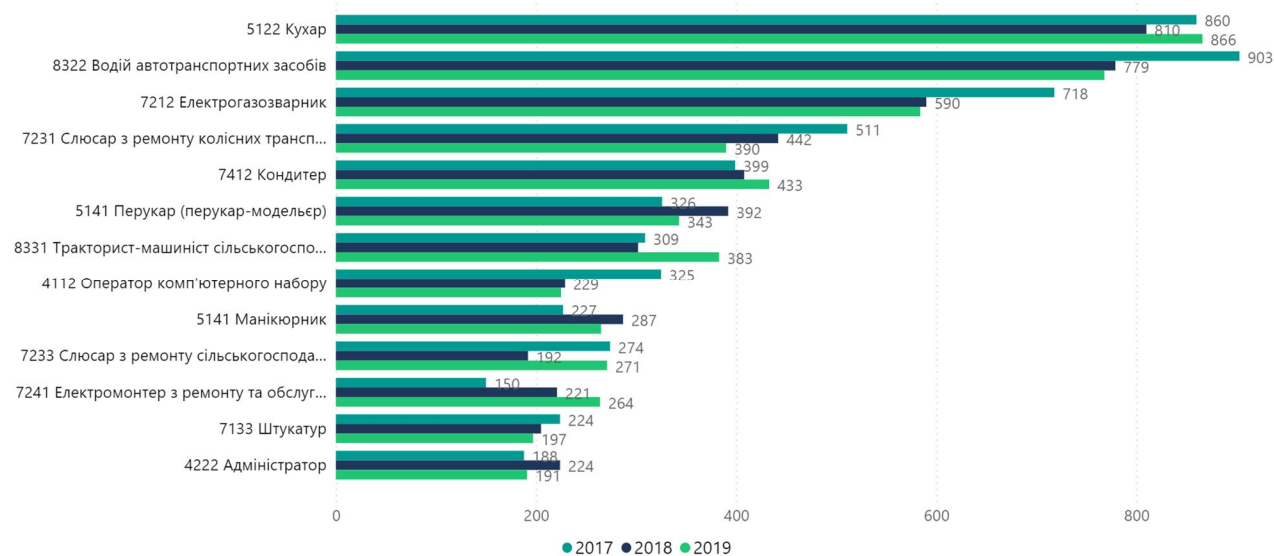

Рис. 3 Найбільш популярні професії серед вступників ЗП(ПТ)О регіону.

Джерело: розрахунки на основі даних ЄДЕБО

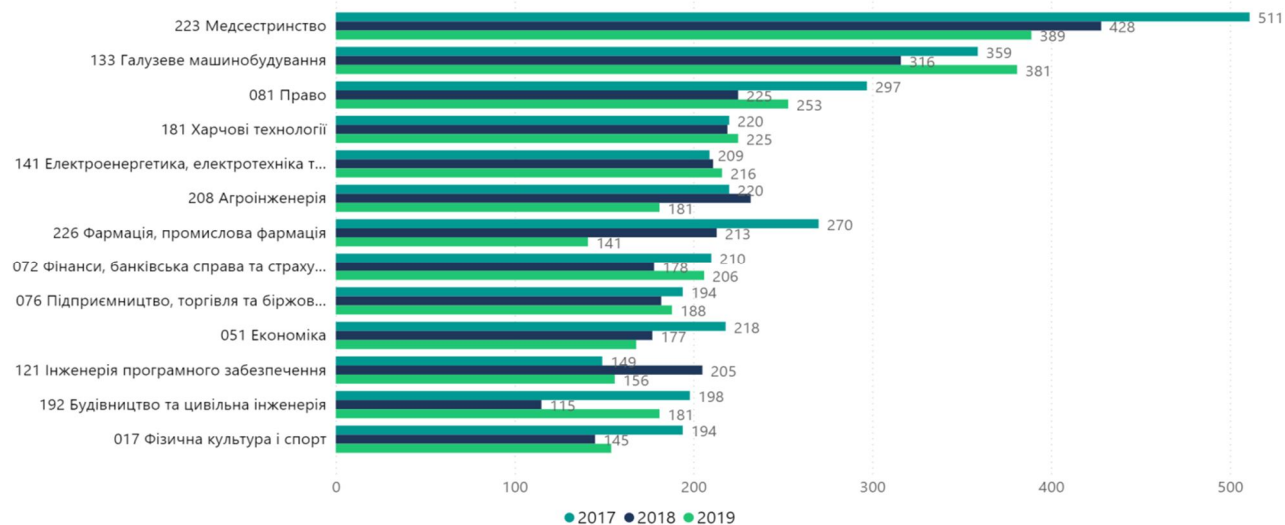
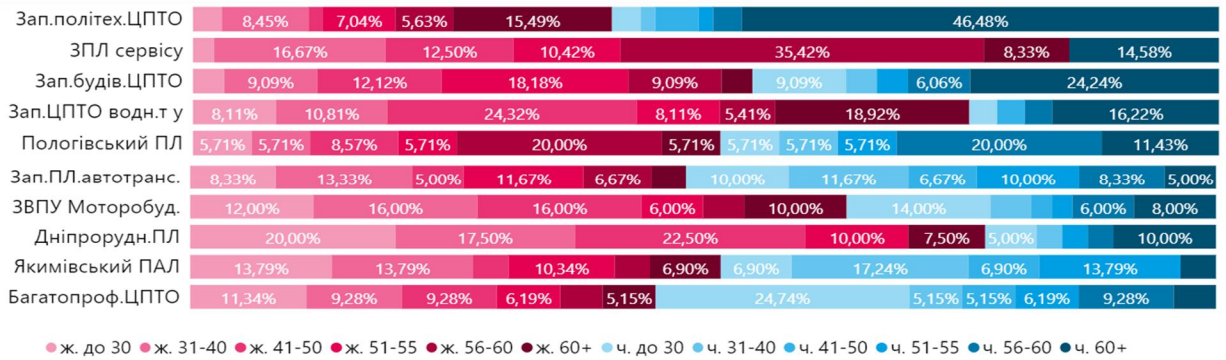

Рис. 4 Найбільш популярні спеціальності серед вступників ЗФПО регіону.

Джерело: розрахунки на основі даних ЄДЕБО

У ЗП(ПТ)О області працює 1465 (станом на 01.09.2019) педагогічних працівників (викладачів, майстрів, вихователів гуртожитків, методистів, практичних психологів, соціальних педагогів тощо), у т.ч. жінок - 952 особи (65%).

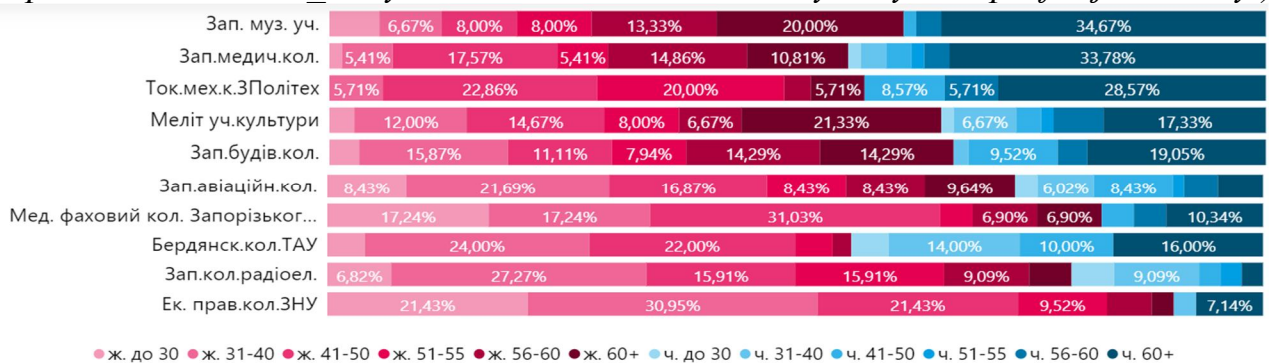
Динаміка зміни кількості працівників закладів професійної (професійно-технічної освіти) не однорідна та не змінюється залежно від кількості учнів. Зростання кількості працівників спостерігається в закладах, де відбулося приєднання в рамках оптимізації мережі професійно-технічної освіти регіону.

● ж. до 30 ● ж. 31-40 ● ж. 41-50 ● ж. 51-55 ● ж. 56-60 ● ж. 60+ ● ч. до 30 ● ч. 31-40 ● ч. 41-50 ● ч. 51-55 ● ч. 56-60 ● ч. 60+

Рис. 5 ЗП(ПТ)О з найстаршим та наймолодшим педагогічним персоналом.

(Джерело: *результати аудиту мережі ЗПО*
https://vrc.rv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity/)

● ж. до 30 ● ж. 31-40 ● ж. 41-50 ● ж. 51-55 ● ж. 56-60 ● ж. 60+ ● ч. до 30 ● ч. 31-40 ● ч. 41-50 ● ч. 51-55 ● ч. 56-60 ● ч. 60+

Рис. 6 ЗФПО з найстаршим та наймолодшим педагогічним персоналом.

(Джерело: *результати аудиту мережі ЗПО*
https://vrc.rv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity/)

У ЗП(ПТ)О Запорізької області спостерігається гендерний дисбаланс персоналу з переважанням жінок (майже вдвічі). У закладах освіти працюють здебільшого жінки старшого віку. Вікова структура педагогічних працівників теж не є збалансованою.

У цілому персонал ЗП(ПТ)О Запорізької області є одним із найстарших в Україні. Запорізька область займає 4 місце в антирейтингу областей з найстаршим персоналом - середній вік 48, 3 роки. Середнє по Україні значення цього показника – 47, 4 роки. Крім того, аналіз засвідчує тенденцію до «старіння» педагогічних колективів ЗП(ПТ)О: якщо у 2016 році педагоги віком 30-40 років склали 19,6% педколективів, то у 2019 – 20 %; кількість педагогів віком понад 60 років у 2016 становила 15,6%, то у 2019 – 19,3%. Ще одна серйозна проблема: відтік висококваліфікованих майстрів виробничого навчання через низький рівень заробітної плати, складність професійного і кар'єрного зростання, неможливість самореалізації.

Наявна значна диференціація закладів за кількістю здобувачів у розрахунку на одного працівника – від найвищого показника 27,58 в Економіко-правовому коледжі Запорізького національного університету до найнижчих показників 2,08 в ДНЗ «Осипенківський професійний аграрний ліцей», комунальному закладі «Мелітопольське училище культури» Запорізької обласної ради – 2,17, ДНЗ «Якимівський професійний аграрний ліцей» – 2,39, ДНЗ «Василівський професійний ліцей» – 2,35.

За співвідношенням здобувачів на одного педагогічного працівника Запорізька область є лідером в Україні (поступається лише м. Києву).

Обсяги підготовки дорослих в ЗП(ПТ)О на 10 тис. населення регіону є вищою за середні показники по Україні (10,5 ос. проти 5,8 ос.). При цьому протягом останніх років обсяги підготовки дорослих зростають.

Належну якість надання освітніх послуг та підготовки кадрів мережею ЗП(ПТ)О Запорізького області засвідчують призові місця у регіональних та Всеукраїнських конкурсах фахової майстерності, передусім за професіями: Офіціант, Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування, Маляр, Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, Кухар.

Матеріально-технічну базу мережі ЗП(ПТ)О формують 1180 кабінетів, з них:

573 з предметів професійно-технічного циклу;

69 електронно-обчислювальної техніки і автоматизації виробництва;

222 лабораторії;

316 навчально-виробничих майстерень.

Крім того, заклади володіють 31 полігоном, 22 автотрактородромами та 38 гуртожитками.

Станом на 01.01.2020 в області з 29 закладів професійної (професійно-технічної) освіти 8 мають повний пакет документів на право власності державного майна (будівлі, споруди, земля), 21 заклад оформив правовстановлюючі документи на постійне користування земельними ділянками.

Модернізацію матеріально-технічної бази ЗП(ПТ)О здійснюють шляхом створення навчально-практичних центрів сучасної професійної освіти за державні та грантові кошти. Заклади вмотивовані до пошуку інвестицій для покращення інфраструктури та створення сучасного освітнього простору.

Регіональна рада П(ПТ)О в Запорізької області створена у 2016 році та включає представників великого бізнесу (роботодавців), представників органів локальних влад та місцевого самоврядування, державної служби зайнятості та закладів П(ПТ)О. В останні роки Рада розпочала активніше діяти в напрямку пошуку ефективних рішень для модернізації регіональної системи ЗП(ПТ)О.

IV. ГОЛОВНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ РЕГІОНУ

SWOT-аналіз системи професійної освіти Запорізької області
(за результатами засідання Робочої групи 15 липня 2020 року)

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Налагоджена співпраця з більшістю великих та середніх підприємств регіону в контексті оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти 2. Висококваліфіковані педагогічні працівники, активна участь педагогів у науково-методичній роботі всеукраїнського рівня 3. Широкий спектр (87) проліцензованих професій 4. Одна з найбільш оптимізованих мереж ЗП(ПТ)О в порівнянні з іншими регіонами України 5. Деякі місцеві бюджети громад підтримують розвиток матеріально-технічної бази ЗП(ПТ)О 6. Майже всі учні забезпечені оплачуваними місцями виробничої практики 7. З обласного та міського бюджетів фінансуються профорієнтаційні заходи 8. Дієва регіональна рада ПТО 9. Високі темпи впровадження дуальної форми освіти в ЗП(ПТ)О 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Високий знос будівель і споруд закладів освіти 2. Морально застаріле навчальне обладнання передусім в закладах, які здійснюють підготовку кадрів для промисловості 3. Недостатня матеріально-технічна база для проведення ліцензування нових професій 4. Відсутня достовірна інформація про потреби регіонального ринку праці 5. Середній вік педагогічних працівників закладів професійної освіти області є одним з найвищих серед регіонів України 6. Непристосованість освітнього простору для осіб з особливими потребами 7. Надто тривалі терміни підготовки. Роботодавці нарікають на якість підготовки у таких сферах: туризм, машинобудування, промисловість 8. Низький темп оновлення змісту навчальних програм 9. Недостатній рівень цифрових компетенцій у педагогічних працівників 10. Низький рівень навчання учнів ЗП(ПТ)О підприємництву та формування "м'яких" навичок
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність в сфері професійної освіти програм міжнародної допомоги, в т.ч. EU4Skills, USAID та ПРООН 2. Запровадження Міністерством освіти і науки України Фонду розвитку ПТО 3. Перегляд Національним агентством кваліфікацій класифікатора професій, спрощення процедур затвердження професійних стандартів 4. Зміни в структурі регіональної економіки потребуватимуть навчання/перенавчання робітничих кадрів (ріст відновлювальної енергетики, запланований перехід металургійних підприємств регіону від мартенівського до конверторного типу плавки металу; структурні зміни в авіавиробництві, сферах смарт спеціалізації регіональної економіки; ІТ сектор) 5. Набуття широкої популярності 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Невідповідність класифікатора професій реальним потребам роботодавців 2. Надмірне використання коштів через потребу обслуговування вивільнених приміщень (неврегульовані питання передачі надлишкового майна) 3. Низька заробітна плата праці педагогів 4. Управління і фінансування ЗП(ПТ)О з різних місцевих бюджетів не дозволяє ефективно будувати цілісну регіональну політику в сфері професійної освіти 5. Складні закупівельні процедури обмежують заклади с/г напрямку в можливості оперативно реагувати на виклики (закупівля добрив, інсектицидів тощо) 6. Нерівні умови функціонування ЗВО, ФПО та ЗП(ПТ)О: розмір стипендій, потреба профогляду та ін. 7. ЗП(ПТ)О на базі 9 класів обмежені в можливостях доведення учнів до закладу у

<p>дистанційних форм навчання у віртуальному просторі</p> <p>6. Прийняття Закону «Про професійну освіту», приведення до єдиної системи регулювання ПТО і ФПО</p> <p>7. Кількість вакансій робітничих професій у регіоні вища за кількість вакансій для фахівців з вищою освітою</p>	<p>порівнянні з ЗЗСО</p> <p>8. Депопуляція регіону призводить до зменшення числа абітурієнтів</p> <p>9. Коронавірус обмежує можливості професійно-практичної підготовки в ЗП(ПТ)О</p> <p>10. Низька престижність, популярність та мотивація до здобуття робітничих професій</p>
---	---

SWOT-матриця

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для системи професійної освіти Запорізької області. Суцільна лінія демонструє сильний взаємозв'язок, пунктирна – слабкий. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку на довгострокову перспективу.

Порівняльні переваги

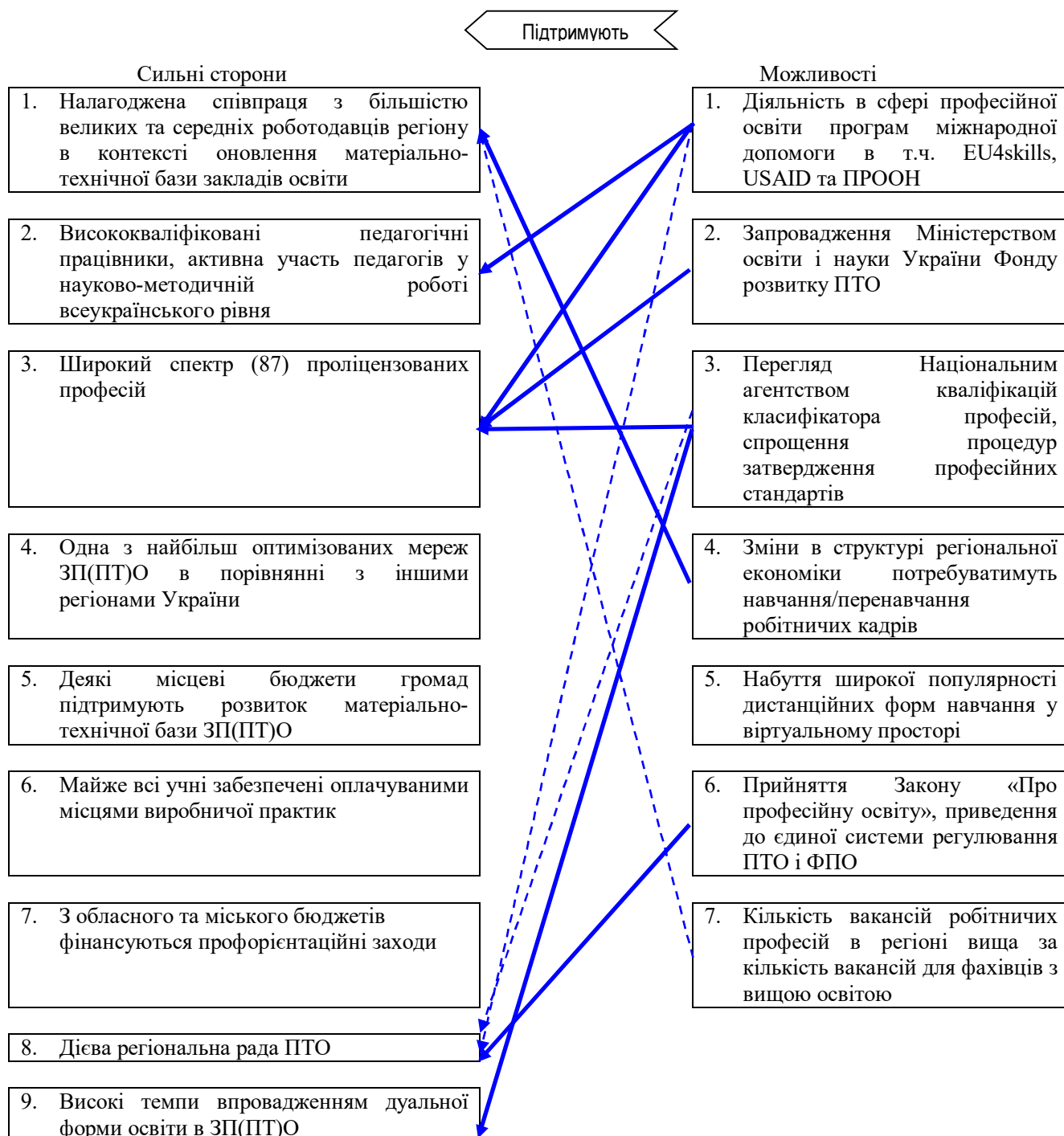

Рис. 7 Порівняльні переваги.

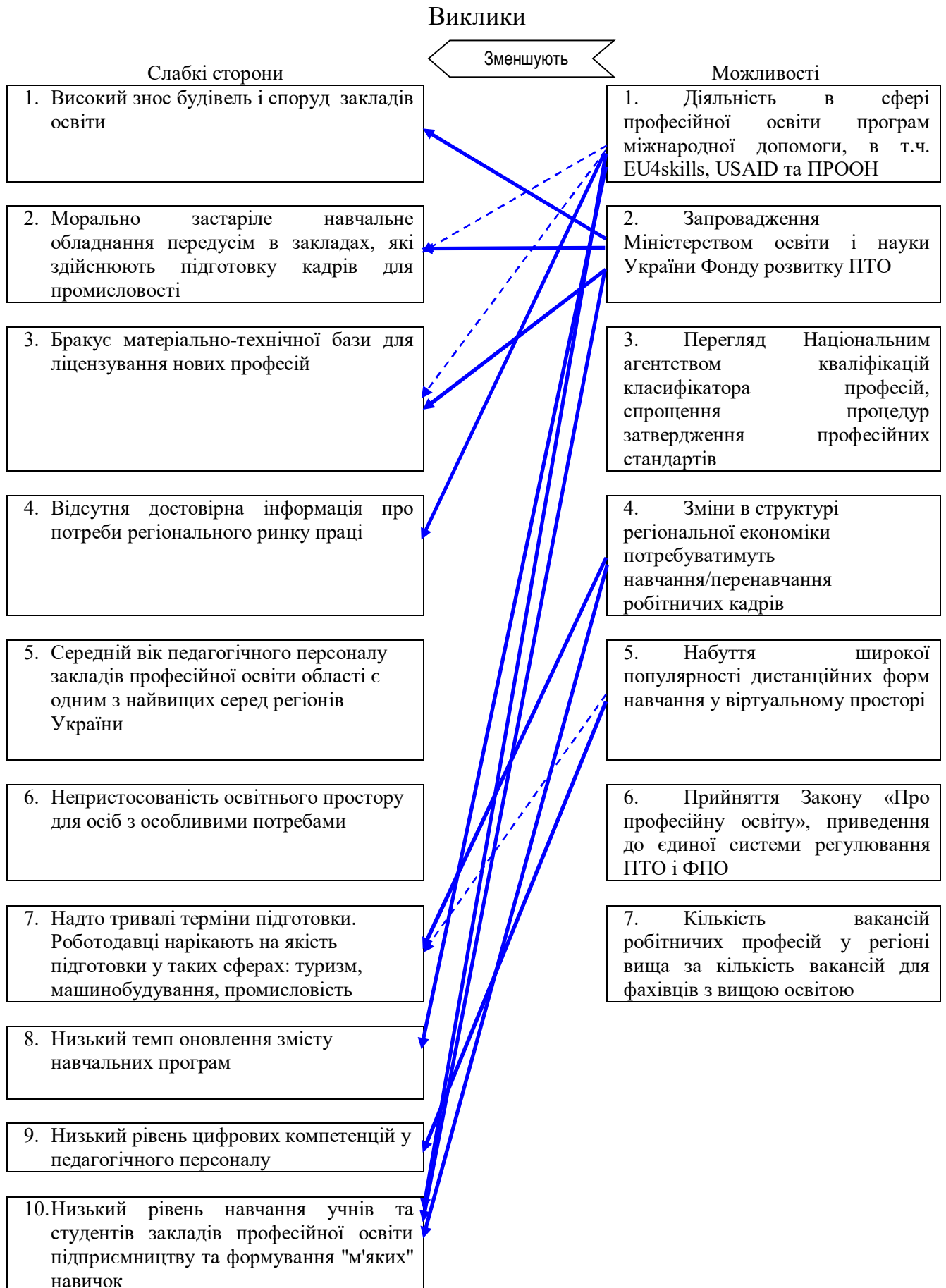

Рис. 8 Виклики.

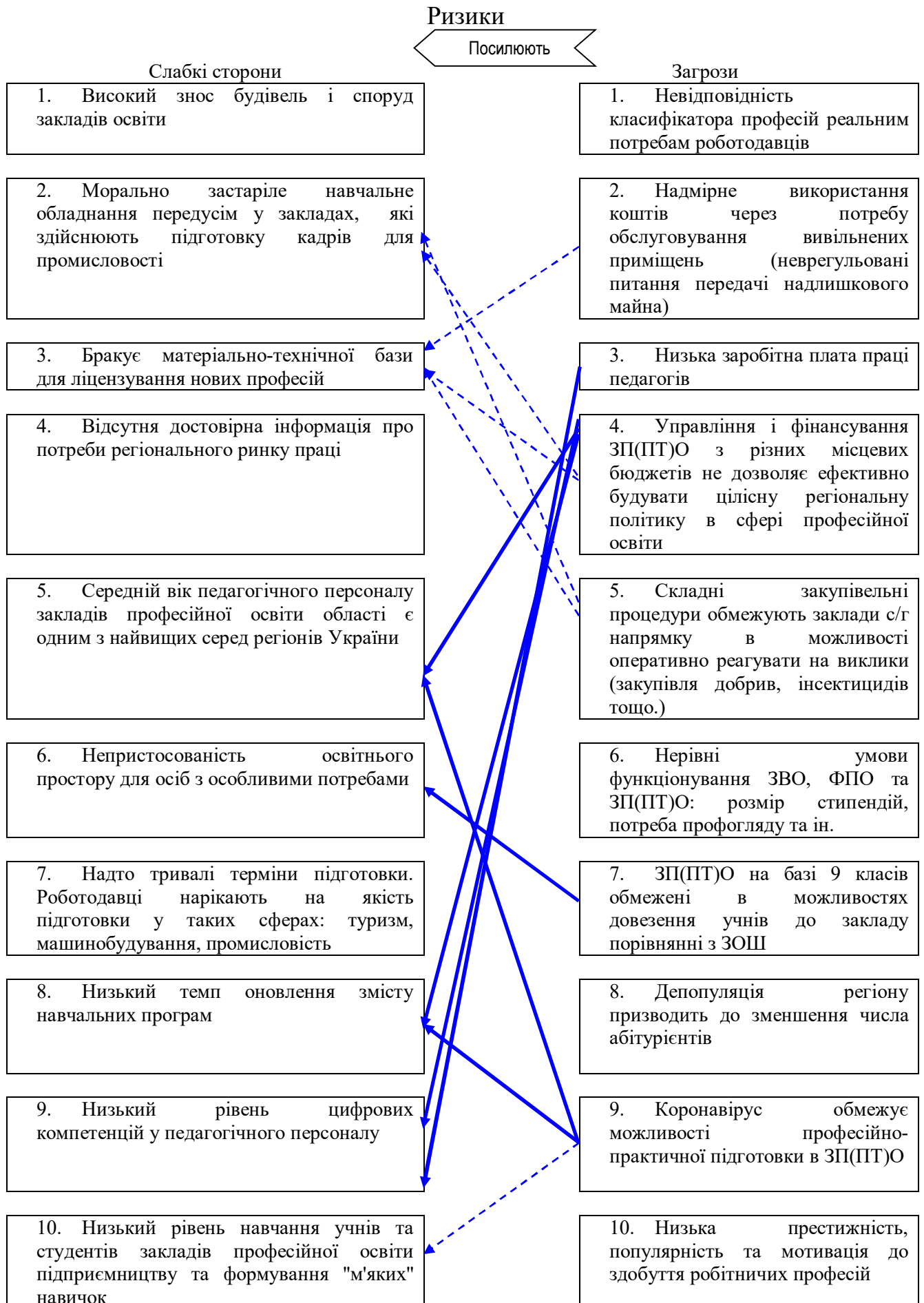

Рис. 9 Ризики.

Порівняльні переваги, виклики і ризики системи професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області

Порівняльні переваги.

(визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)

У Запорізькій області налагоджена дієва співпраця з більшістю великих та середніх роботодавців регіону. Роботодавці беруть участь у оновленні матеріально-технічної бази закладів освіти, а їх виробничі потужності слугують базою практики. Зміни в структурі регіональної економіки збільшуватимуть потребу навчання/перенавчання робітничих кадрів, а це в свою чергу підсилуватиме різні форми партнерства мережі ЗП(ПТ)О з бізнесом.

Система професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області є однією з найбільш оптимізованих мереж у порівнянні з іншими регіонами України. Заклади мають проліцензований широкий спектр професій, що дозволяє забезпечити регіональний ринок праці всіма затребуваними професіями. Створення Міністерством освіти і науки України «Фонду розвитку профосвіти» та діяльність у регіоні програм міжнародної допомоги дозволить підтримувати розвиткові ініціативи ЗП(ПТ)О, у тому числі, покращить забезпечення матеріальної бази через створення навчально-практичних центрів та центрів професійної досконалості.

Діяльність програм міжнародної допомоги у сфері професійної освіти допоможе більш точно визначити професійну структуру регіонального замовлення завдяки даним, отриманим у результаті дослідження ринку праці. Додатковий вплив програм міжнародної допомоги очікується для підвищення ефективності регіональної ради професійної (професійно-технічної) освіти.

У Запорізькій області одні з найвищих темпів впровадження дуальної форми освіти в ЗП(ПТ)О. Перегляд Національним агентством кваліфікацій класифікатора професій, спрощення процедур затвердження професійних стандартів дозволить розширити цю форму партнерства з роботодавцями.

Виклики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей)

Створення Міністерством освіти і науки України «Фонду розвитку профосвіти» дозволить підтримувати розвиткові ініціативи ЗПО, у тому числі, створення нового освітнього середовища для підготовки за окремими затребуваними ринком праці професіями, розширення місткості гуртожитків ЗП(ПТ)О, оновлення амортизованих будівель та заміни застарілого обладнання.

Діяльність у регіоні програм міжнародної допомоги покращить рівень навчання учнів ЗП(ПТ)О підприємництву та формування "м'яких" навичок та допоможе актуалізувати зміст навчальних програм.

Актуальні дані про потреби регіонального ринку праці буде отримано за сприяння коштів міжнародних програм, зокрема EU4Skills.

Зміни в структурі регіональної економіки та плінність кадрів збільшують потребу у професійній освіті дорослих, що стимулюватиме збільшення обсягів підготовки дорослих закладами мережі.

Набуття широкої популярності дистанційних форм навчання стимулюватимуть заклади освіти адаптувати навчальні програми до нових умов і вимог роботодавців.

Ризики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

У навчальних програмах бракує компонентів з розвитку «м'яких» навичок, цифрових компетенцій та підприємництва. Такий стан справ частково спричинений невисоким (порівняно з викладачами загальноосвітніх дисциплін) рівнем оплати праці викладачів спецдисциплін, майстрів виробничого навчання.

На погіршення рівня здобуття професійних навичок учнів мають вплив ряд факторів, серед яких: вартість підготовки за різними професіями розраховується за однаковим тарифом; низька зацікавленість роботодавців у матеріальній та консультативній підтримці ЗП(ПТ)О.

У суспільстві престижність робітничих професій є низькою, частково на це впливає невисокий рівень популяризації закладів зокрема і мережі загалом.

Коронавірус обмежує можливості професійно-практичної підготовки у ЗП(ПТ)О, що негативно впливає на перспективи підготовки дорослих закладами мережі.

V. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ РЕГІОНУ

(за результатами засідання Робочої групи 15 липня 2020 року)

Професійна (професійно-технічна) освіта Запорізької області у 2027 році:

ефективно керована мережа закладів, що забезпечує підготовку та перепідготовку кваліфікованих робітників для економіки регіону;

надійний партнер роботодавців, який знає ринок праці, гнучко реагує на його потреби та забезпечує високу якість освіти;

має позитивний імідж серед вступників та мотивує до навчання. Випускники є працівниками готовими до праці та спроможні адаптуватися до змін на ринку;

заклади освіти з прогресивними педагогами, які доступні для осіб з особливими потребами та вразливих груп, мають сучасну навчальну базу, широко застосовують інформаційно-комунікаційні технології у навчанні.

VI. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Базуючись на результатах стратегічного аналізу, SWOT-аналізу та SWOT-матриці, члени робочої групи обрали стратегію, яка передбачає формування конкурентних переваг шляхом мінімізації впливу на розвиток слабких сторін за допомогою можливостей, які зараз виникають в нашій країні та у світі. При цьому регіональна система професійної (професійно-технічної) освіти повинна максимально використати свої сильні сторони.

Таким чином, були обрані три головні сфери фокусування зусиль з розвитку професійної освіти регіону:

- покращити якість послуг регіональної системи ЗП(ПТ)О;
- модернізувати матеріально-технічну базу ЗП(ПТ)О;
- зміцнити спроможність ЗП(ПТ)О.

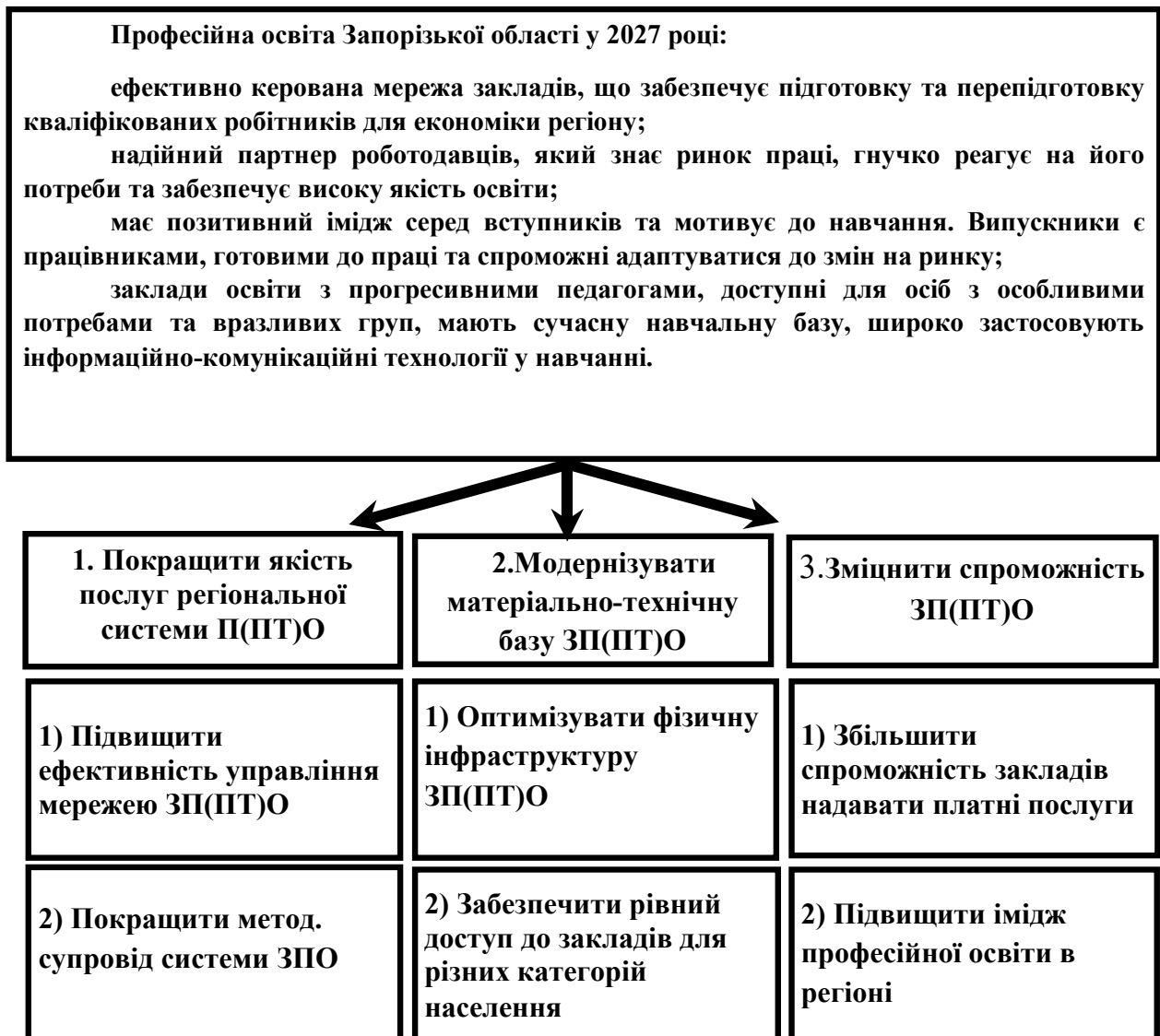

Рис. 10 Стратегічне бачення, стратегічні та операційні цілі.

Для досягнення стратегічного бачення, за кожною стратегічною ціллю були визначені операційні цілі. Операційні цілі деталізовані в завданнях.

Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином система професійної освіти намагатиметься досягнути цілей розвитку.

Стратегічна ціль I. Покращити якість послуг регіональної системи закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Операційні цілі та завдання

Операційні цілі	Завдання
1. Підвищити ефективність управління мережею ЗП(ПТ)О	1) Посилити компетенції представників регіональної ради професійної освіти у питаннях функціонування мережі ЗП(ПТ)О
	2) Започаткувати системне проведення досліджень регіонального ринку праці для коригування регіонального замовлення
	3) Підвищити рівень компетенції керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо ефективного менеджменту
2. Покращити методичний супровід системи ЗП(ПТ)О	1) Посилити методичний супровід підготовки майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін
	2) Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати. Передусім, за такими професіями: налагоджувальник з обслуговування та монтажу систем відновлювальної енергетики; слюсар-електрик з ремонту устаткування (монтажу та обслуговування систем) відновлювальної енергетики; машиніст-крану за напрямками: металургійне виробництво, будівництво тощо; мехатронік; слюсар-ремонтник (гідравлічне обладнання, контрольно-вимірювальні прилади та автоматика); верстатник широкого профілю
	3) Підвищити спроможність майстрів виробничого навчання та викладачів / викладачок спецдисциплін змінювати навчальні програми відповідно до потреб роботодавців
	4) Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до участі в програмах міжнародних обмінів та стажувань, підготовки проектів
	5) Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до формування в учнів та учениць «м'яких» навичок та підприємництва

Стратегічна ціль II. Модернізувати матеріально-технічну базу закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Таблиця 3. Операційні цілі та завдання

Операційні цілі	Завдання
1. Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О	1) Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)
	2) Здійснити капітальний ремонт, реконструкцію будівель закладів, у т.ч. гуртожитків, із застосуванням технологій універсального дизайну
	3) Забезпечити підвезення учнів та учениць до закладів професійної (професійно-технічної) освіти
	4) Оновити зрошувальну систему в ДНЗ «Михайлівське вище професійне училище»
	5) Впровадити електронні освітні системи для закладів професійної (професійно-технічної) освіти (е-щоденників, е-журналів, е-документообігу тощо)
	6) Покращити забезпечення ЗП(ПТ)О цифровими засобами навчання
2. Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення	1) Забезпечити безбар'єрний доступ до навчальних приміщень ЗП(ПТ)О
	2) Підготувати персонал ЗП(ПТ)О до надання послуг для осіб з особливими освітніми потребами

Стратегічна ціль III. Зміцнити спроможність закладів професійної освіти

Таблиця 4. Операційні цілі та завдання

Операційні цілі	Завдання
1. Збільшити спроможність ЗП(ПТ)О надавати платні послуги	1) Розробити пакети платних послуг ЗП(ПТ)О
	2) Підвищити компетенції адмінперсоналу ЗП(ПТ)О стосовно надання платних послуг
	3) Провести гендерно чутливу інформаційну кампанію, спрямовану на залучення платоспроможних клієнтів
2. Підвищити імідж професійної освіти в регіоні	1) Створити сучасні та гендерно чутливі промоційні матеріали ЗП(ПТ)О для різних цільових аудиторій, у тому числі ЗЗСО
	2) Навчити працівників та працівниць ЗП(ПТ)О використовувати сучасні маркетингові технології

Стратегічна ціль 1. Покращити якість послуг регіональної системи закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Операційна ціль 1. Підвищити ефективність управління мережею ЗП(ПТ)О
Обґрунтування вибору операційної цілі

Управління децентралізованою системою професійної (професійно-технічної) освіти ставить перед Департаментом освіти і науки Запорізької облдержадміністрації питання забезпечення підготовки кадрів для потреб регіональних роботодавців в умовах дефіциту бюджетних коштів, зменшення кількості абітурієнтів через природні, міграційні та іміджеві фактори, в закладах освіти із застарілим обладнанням. Затвердження бюджетних видатків та визначення пріоритетів розвитку закладів професійної освіти потрібно узгоджувати з великою кількістю стейкхолдерів, таких як: роботодавці, регіональні політики, працівники закладів професійної освіти, органи місцевого самоврядування. У майбутньому, роль майданчика для узгодження інтересів та вироблення зваженої політики з формування регіонального замовлення і вирішення широкого кола питань розвитку П(ПТ)О буде виконувати регіональна рада професійної (професійно-технічної) освіти.

Процедури та інструменти управління регіональною системою професійної освіти (професійно-технічної) є одним з наріжних каменів підготовки кваліфікованих робітників та спеціалістів для потреб економіки регіону. У рамках операційної цілі 1 передбачається здійснити спектр втручань, які забезпечать досягнення таких результатів:

більш ефективна регіональна рада професійної (професійно-технічної) освіти, яка має доступ до достовірних даних про актуальний стан та перспективні потреби ринку праці, а також відповідні компетенції стосовно питань функціонування мережі ЗП(ПТ)О;

наявні достовірні дані про стан та тенденції регіонального ринку праці, які слугують основою для прийняття рішень щодо формування обсягів регіонального замовлення;

компетентний управлінський персонал ЗП(ПТ)О, спроможний ефективно діяти у швидкозмінному світі.

Показники досягнення цілі:

покращено знання та навички 23 членів регіональної ради ПТО;

наявна інформація про актуальний стан та перспективи зміни професійної структури регіонального ринку праці;

сформовані пропозиції до корегування регіонального замовлення з врахуванням результатів моніторингу потреб ринку праці;

90 осіб з числа адміністративного персоналу закладів освіти навчено сучасним управлінським інструментам.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

Завдання 1) Посилити компетенції представників регіональної ради професійної освіти у питаннях функціонування мережі ЗП(ПТ)О.

Регіональна рада професійної (професійно-технічної) освіти (далі - Рада) є консультативно-дорадчим органом, який має широкий спектр завдань, спрямованих на формування та реалізацію регіональної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, серед яких:

подання пропозицій щодо розроблення стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти регіону;

ініціювання проведення дослідження стану та тенденцій розвитку регіонального ринку праці;

розроблення пропозицій щодо формування регіонального замовлення на основі аналізу інформації про стан ринку праці;

погодження регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів і фахівців;

надання рекомендацій щодо розвитку мережі ЗП(ПТ)О та їх фінансування, забезпечення доступності професійної (професійно-технічної) освіти;

формування пропозицій щодо започаткування підготовки за новими професіями, затребуваними на регіональному ринку праці, відкриття/закриття освітніх програм підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів з урахуванням інклюзивного навчання;

надання рекомендацій щодо визначення регіональної політики у сфері профорієнтації та популяризації професійної (професійно-технічної) освіти.

Персональний склад ради ЗП(ПТ)О сформовано з фахівців підприємств, установ та організацій, які є фахівцями у окремих сферах, що мають стосунок до регіонального ринку праці. Однак, для більш ефективного виконання поставлених завдань члени Ради повинні володіти більш широким колом питань, які охоплюють весь спектр повноважень Ради. Таким чином, є доцільним проведення для членів Ради серії навчань, спрямованих на посилення їх компетенцій, передусім, у питаннях:

джерела даних та механізми вивчення регіонального ринку праці,

актуальні тенденції регіонального ринку праці,

актуальний стан, проблеми, потреби та можливості розвитку ЗП(ПТ)О регіону,

сучасні інструменти профорієнтаційної роботи.

Враховуючи рівень зайнятості членів Ради, доцільно проводити такі навчання у формі одноденних семінарів з періодичністю двічі на рік.

Завдання 2) Започаткувати системне проведення досліджень регіонального ринку праці для коригування регіонального замовлення.

Роботодавці України скаржаться на дисбаланси в підготовці кадрів. У цьому контексті Запорізька область з мережею її ЗП(ПТ)О не є виключенням. Недостатня кількість та якість підготовки випускників ЗП(ПТ)О за окремими професіями гальмує розвиток економіки регіону, надлишок випускників за іншими професіями підвищує рівень безробіття та трудової міграції, збільшує витрати бюджетів різних рівнів. Однією з причин таких дисбалансів є брак достовірних даних про актуальний стан та перспективні потреби регіонального ринку праці, що призводить до помилок у формуванні регіонального

замовлення – браку учнів, що здобувають одні професії та надлишку учнів, які здобувають інші професії.

Для отримання більш точної інформації про актуальний стан та перспективні зміни в професійній структурі працівників регіону окремі регіони України вже напрацювали та апробували методологічну базу для проведення досліджень ринку праці регіону. Отримані в ході таких досліджень результати дозволили набути регіональним органам влади досвіду використання якісних/достовірних даних (результатів дослідження) для оптимізації професійної структури регіонального замовлення.

Для отримання достовірних даних про динаміку змін ринку праці передбачається проводити такі дослідження, принаймні, один раз на два роки. Враховуючи швидкі темпи змін в структурі зайнятості, існування тіньового працевлаштування, доцільним є створення регіональної системи дослідження ринку праці, яка базується на різноманітних джерелах даних, найважливішими з яких є такі:

- статистична та адміністративна інформація про ринок праці;
- опитування роботодавців регіону;
- дослідження стану закріплення на робочому місці випускників попереднього року.

Завдання 3) Підвищити рівень компетенції керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо ефективного менеджменту.

Зміна умов функціонування ЗП(ПТ)О актуалізувала потребу пошуку ефективних рішень і компетентного управління як цілою мережею, так і окремими закладами освіти. Для підвищення компетенції керівників ЗП(ПТ)О щодо ефективного менеджменту доцільно проводити навчання з широкого кола управлінських питань.

Для досягнення мети цього завдання необхідно:

- ідентифікувати навчальні потреби керівного складу закладів освіти шляхом опитування директорів та адмінперсоналу ЗП(ПТ)О стосовно прогалин щодо застосування ефективних управлінських інструментів ;

- провести навчання директорів та адмінперсоналу ЗП(ПТ)О для підвищення їх компетенції щодо застосування ефективних управлінських інструментів.

Навчання доцільно проводити двічі на рік.

Очікуваний результат проведення навчань:

- покращення управлінських компетенцій керівного складу ЗП(ПТ)О;
- підвищення ефективності управління окремими закладами освіти та мережею ЗП(ПТ)О в цілому.

Операційна ціль 2. Покращити методичний супровід системи закладів професійної освіти

Під час аналізу факторів, які мають найбільший вплив на систему професійної освіти, група розробників Стратегії зазначила серед слабких сторін брак навчальних компонентів з розвитку «м'яких» навичок, цифрових компетенцій та підприємництва. «М'які» навички, цифрові компетенції та підприємницьке мислення все частіше відзначаються роботодавцями як важливі компетенції успішних працівників. Однак, навчально-виробничий процес у

ЗП(ПТ)О переважно не містить компонентів з формування серед учнів відповідних навичок. Щоб виправити цей дисбаланс, необхідно відкоригувати навчальні методики та навчити педагогічних працівників ЗП(ПТ)О їх використанню.

У рамках операційної цілі 1. передбачається здійснити спектр втручань, які забезпечать досягнення таких результатів:

більша відповідність навчальних програм професійної підготовки потребам роботодавців регіону;

більш активна участь ЗП(ПТ)О в проєктах, програмах міжнародних обмінів, стажувань, в т.ч. міжнародної допомоги;

випускники ЗП(ПТ)О володітимуть набором «м'яких» навичок (робота в команді, планування, комунікації) та підприємницьких навичок, що сприятиме росту зайнятості в регіоні;

цифрові технології більш широко застосовуватимуться у навчально-виробничому процесі, що підвищуватиме конкурентоспроможність випускників ЗП(ПТ)О.

Показники досягнення цілі:

створено методичний інструментарій для використання майстрами виробничого навчання та викладачами спецдисциплін, що є пріоритетними для регіону;

створено 5 відео та електронних матеріалів для використання при викладанні виробничого навчання та спецдисциплін;

розроблено методичні матеріали, в т.ч. електронні, з таких професій "Налагоджувальник з обслуговування та монтажу систем відновлювальної енергетики", "Слюсар-електрик з ремонту устаткування (монтажу та обслуговування систем) відновлювальної енергетики", "Машиніст крану за напрямками: металургійне виробництво, будівництво", "Мехатронік", "Слюсар-ремонтник (гідравлічне обладнання, контрольно-вимірювальні прилади та автоматика)", "Верстатник широкого профілю";

навчено 60 методистів та заступників директорів закладів освіти алгоритмам оновлення/ внесення змін до навчальних програм;

навчено 60 методистів та заступників директорів закладів освіти розробці короткостроковим навчальним програмам;

навчено 60 представників адмінперсоналу готувати проєктні заявки та брати участь у міжнародних програмах;

керівники ЗП(ПТ)О навчаються використовувати результати аналізу регіонального ринку праці для вибору подальшої стратегії розвитку закладу;

розроблено комплект методичних матеріалів щодо інтеграції навчання учнів «м'яким» навичкам у робочі навчальні програми;

розроблено комплект методичних матеріалів щодо інтеграції навчання учнів підприємництву у робочі навчальні програми;

навчено 30 методистів застосовувати методичні матеріали з розвитку «м'яких» навичок та інтеграції їх в навчальні програми;

навчено 30 методистів застосовувати методичні матеріали з розвитку підприємницьких навичок та інтеграції їх в навчальні програми;

200 майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін навчаться вносити зміни до навчальних програм;

запроваджено навчання основам підприємництва у 29 ЗП(ПТ)О.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

Завдання 1) Посилити методичний супровід підготовки майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін.

Роботодавці регіону часто нарікають на відсутність у випускників ЗП(ПТ)О розуміння сучасних виробничих процесів. Одна з причин такої ситуації полягає в тому, що навчальні програми підготовки за окремими професіями є морально застарілими.

За результатами проведення дослідження ринку праці (на початку 2020 року) виявлені професії, якість підготовки за якими не задовольняє очікування роботодавців. Для підвищення якості підготовки кваліфікованих робітників за цими професіями доцільно провести серію семінарів (в умовах карантину – вебінарів) за участі майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін за кожною з професій, на якість підготовки за якими найбільше скаржаться роботодавці. Під час семінарів варто обговорити рекомендації роботодавців щодо покращення підготовки робітників за професією (рекомендації будуть отримані в результаті дослідження ринку праці), а також обговорити зміни, які потрібно внести до навчальних програм для підвищення якості підготовки за професією.

Очікуваний результат проведення семінарів:

підвищення кваліфікації викладачів та майстрів виробничого навчання за професіями, на якість підготовки за якими найбільше нарікають роботодавці регіону;

відкореговані навчальні програми підготовки робітників.

Завдання 2) Розробити електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати.

Сучасні цифрові технології щороку все глибше проникають в усі виробничі процеси та суспільне життя. Відповідно, зростає роль цифрових компетенцій персоналу для:

розширення асортименту інструментів для навчання,

самопідготовки,

більш ефективного викладання навчальних предметів.

Цифрові (електронні) методичні матеріали тісно пов'язані з різними ІТ рішеннями, використанням соціальних мереж та потребують широкого спектру пов'язаних з цим компетенцій.

Аналіз вікової структури педагогічних працівників ЗП(ПТ)О показує значне переважання (більше 30%) осіб пенсійного та передпенсійного віку, яким притаманна низька адаптивність саме до інструментів сфери ІТ.

Для досягнення завдання необхідно:

провести анкетування педагогів ЗП(ПТ)О для виявлення актуального рівня цифрових компетентностей та зацікавленості в додаткових навчаннях;

провести курсове навчання з цифрової грамотності для педагогів ЗП(ПТ)О;

розробити електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати.

Завдання 3) Підвищити спроможність майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін змінювати навчальні програми у відповідності до потреб роботодавців.

Виробничі процеси та технології за останні десятиліття суттєво модернізувалися у багатьох видах економічної діяльності. Зміст навчальних програм закладів професійної освіти змінюється не так швидко. Одним з бар'єрів, що стримує адаптацію навчальних програм до потреб регіональних роботодавців, є низька спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О вносити зміни до навчальних програм.

Для вирішення цієї проблеми доцільно провести серію семінарів (на період карантину – вебінарів) з питань внесення змін до навчальних програм. Такі навчання, передусім, потрібно провести для педпрацівників, що здійснюють підготовку за професіями, на якість підготовки за якими найбільше нарікають роботодавці.

Завдання 4) Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до участі в проектах, програмах міжнародних обмінів та стажувань, підготовки проектів.

На даний час для українців відкрито дуже багато можливостей участі в міжнародних програмах обмінів, підвищення кваліфікації, обміну досвідом, стажувань, волонтерату і т.д. Тривалість таких заходів коливається від 5 до 21 дня для навчальних та тренінгових програм, та від 2 до 12 місяців для стажувань і волонтерату. Участь у програмах відкрита як для молоді від 13 до 30 років, так і для осіб, що працюють з молоддю без обмеження віку. Це, зокрема, програми: Erasmus+, OFAJ, PNWM, Польсько-Українських молодіжних обмінів і т.п.

На жаль, ці можливості активно використовуються здебільшого представниками громадських організацій, а серед ЗП(ПТ)О України такі приклади поодинокі. Як правило, ЗП(ПТ)О у цих програмах пов'язана з більш активними закордонними партнерами, що «тягнуть» за собою українських учасників. Такий стан речей обумовлений такими факторами:

перш за все, це пов'язано з відсутністю мотивації працівників ЗП(ПТ)О до участі в міжнародних проектах та залучення до цього студентської молоді;

наявність мовного бар'єру. Як правило, однією з умов до участі в європейських, а особливо тренінгових програмах, є знання англійської мови. Однак, навіть у програмах, де знання мови не є обов'язковим – мовний бар'єр не дозволяє швидко знайти інформацію про програму та якісно заповнити всі необхідні документи та виконати умови;

як молодь, так і молодіжні працівники не звикли брати участь у програмах, в котрих є конкурсний відбір. Не мають навиків у написанні мотиваційних листів і є більш пасивними на відміну від студентів та працівників закладів вищої освіти.

З огляду на це 90 % українських учасників міжнародних навчальних програм та стажувань є представниками закладів вищої освіти та громадських організацій. Цю ситуацію необхідно змінювати.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

організації і проведення інформаційних сесій про можливості участі в міжнародних програмах Erasmus+, OFAJ, PNWM, Польсько-Українських молодіжних обмінів і т.п.;

організація тренінгів для зацікавлених осіб по підготовці проєктів, заявок на участь в міжнародних програмах, підготовці мотиваційних листів, CV;

підвищення знань англійської та інших мов для збільшення відсотку українських учасників міжнародних програм від ЗП(ПТ)О;

активний пошук партнерів в країнах ЄС для участі в спільних проєктах.

Завдання 5) Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до формування в учнів «м'яких» навичок та підприємництва.

З кожним роком все більше роботодавців, відповідаючи на запитання про необхідні якості для своїх працівників, називають «м'які» навички. Більше того, вони ставлять їх на перше місце, попереду «твердих» (тобто вміння «точити», «зварювати», «шити»), які можна підтягнути й на робочому місці, а з «м'якими», вважають вони, випускник повинен вийти із закладу освіти.

До «м'яких» навичок відносять комунікаційні навички (вміння спілкуватися з клієнтом), навички командної роботи як у великих колективах, так і в малих групах, вміння розв'язувати проблеми (знаходити проблемно-орієнтовані рішення, тобто не абстрактні рішення, а рішення цієї конкретної проблеми), вміння перенавчатися і, нарешті, навички планування та самоорганізації.

Україна у порівнянні з економічно розвинутими країнами має незначну частку малих і мікро-бізнесів у структурі підприємств. Однією з причин такої ситуації є вкрай низький рівень викладання основ підприємництва у різних ланках освіти, у тому числі у професійній.

Навчальні програми ЗП(ПТ)О майже не містять компонентів, які покликані формувати у випускників «м'які» навички, підприємницьке мислення та відповідну термінологію. Більшість викладачів спецдисциплін та майстрів виробничого навчання не володіють методиками проведення занять, спрямованих на формування в учнів «м'яких» навичок та розвиток підприємництва.

Для досягнення завдання необхідно:

підготувати для педагогічного персоналу методичні розробки з впровадження навчальних компонентів, спрямованих на формування в учнів «м'яких» та підприємницьких навичок;

провести навчання педагогічних працівників щодо використання методик формування «м'яких» та підприємницьких навичок;

здійснити методичний супровід для внесення елементів формування «м'яких» та підприємницьких навичок до навчальних програм підготовки за всіма професіями.

Для того, щоб оптимізувати процес осучаснення навчальних програм у контексті формування «м'яких» навичок, зміни до навчальних програм варто формувати з урахуванням відповідей на такі питання:

- які «м'які» навички є необхідними для цієї професії;
- яким чином в учнів формуються «м'які» навички;
- як ефективно змодельовати навчальний процес і навчальну ситуацію, щоб сформувати цю навичку в учня.

Для впровадження в навчальний процес програм з розвитку підприємницьких навичок основний акцент варто зробити на запозичення з комерційного сектору навчальних/тренінгових програм з основ ведення бізнесу. Такий алгоритм забезпечить краще визначення очікувань до навчальних результатів, дозволить спланувати їх, обрати форми і методи викладання та оцінювання.

Стратегічна ціль 2. Модернізувати матеріально-технічну базу закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Операційна ціль 1. Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О

Нові технології, які впроваджуються на підприємствах регіону, призводять до виникнення робочих місць за новими професіями. Це спонукає систему професійної освіти до започаткування підготовки за цими професіями та створення освітнього середовища, що вимагає значних капіталовкладень. Поряд з цим, суттєвої модернізації потребує матеріальна база закладів, які здійснюють підготовку за традиційними для ринку праці регіону масовими професіями.

Окремим пріоритетним напрямом інвестування в інфраструктуру ЗП(ПТ)О є учнівські гуртожитки. Здобувачами професійної освіти досить часто є діти з незаможних родин, для яких можливість проживання у гуртожитку може стати вагомим чинником для прийняття рішення про вступ.

Всі вищезазначені сфери інвестування в інфраструктуру ЗП(ПТ)О за сумарною потребою суттєво перевищують обсяги коштів, які протягом останніх років залучалися на проекти розвитку з різних джерел. Тому в процесі досягнення цієї операційної цілі важливо дуже точно визначити пріоритети. Найбільшими джерелами фінансування модернізації інфраструктури ЗП(ПТ)О, традиційно, були державний та місцевий (обласний та м. Запоріжжя) бюджети.

У рамках операційної цілі 1 передбачається здійснити спектр втручань, які забезпечать досягнення таких результатів:

- створено навчально-практичні центри;
- оновлено матеріально-технічну базу закладів;
- здійснено капітальний ремонт та реконструйовано будівель окремих закладів;
- забезпечено можливість підвезення учнів та учениць до ЗП(ПТ)О;
- оновлено зрошувальну систему аграрного училища;
- впроваджено електронні освітні системи (е-щоденник, е-журнали, е-документообігу тощо);
- модернізовано освітньо-технологічний простір ЗП(ПТ)О;

покращено забезпечення ЗП(ПТ)О цифровими засобами навчання.

Показники досягнення цілі:

створено 10 навчально-практичних центрів;

створено/модернізовано навчальні майстерні та лабораторії в ЗП(ПТ)О;

придбано 6 автобусів та забезпечено підвезення 300 учнів та учениць на навчання до ЗП(ПТ)О;

відновлено систему зрошення, 319 га земель забезпечено поливом;

29 закладів підключено до електронних систем документообігу;

сформовано перелік ЗП(ПТ)О, що потребують забезпечення цифровими засобами навчання;

500 педагогічних працівників навчено використовувати цифрові засоби навчання.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

Завдання 1) Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти).

Оновлення матеріально-технічної бази закладів не гарантує підвищення якості освітніх послуг мережі ЗП(ПТ)О. Лише наявність сучасного обладнання не є запорукою підготовки затребуваного ринком фахівця. Для цього потрібно переформатувати заклади в новий освітній простір.

Досягнення завдання передбачається шляхом відкриття при закладах навчально-практичних центрів.

Навчально-практичні центри (НПЦ) – це частина приміщень ЗП(ПТ)О з новим обладнанням та технікою. Там учні проводять практичні заняття, а дорослі підвищують кваліфікацію або перенавчаються. Створення НПЦ розпочалося у 2016 році. За 4 роки побудували 145 центрів, на які Уряд надав 250 млн грн з державного бюджету. Ще майже 90 центрів були відкриті за підтримки соціальних партнерів.

Завдання 2) Здійснити капітальний ремонт, реконструкцію будівель закладів, у т.ч. гуртожитків, із застосуванням технологій універсального дизайну.

Одним з елементів вибору закладу освіти серед абітурієнтів є якість інфраструктури, яка сприяє навчальному процесу. З часу створення закладів професійної освіти минули десятки років і вимоги до якості та комфорту перебування в закладах освіти суттєво змінилися. Отже будівлі окремих закладів, учнівські гуртожитки потребують оновлення/реконструкції для того, щоб відповідати цим підвищеним вимогам.

Щоразу більше молодих людей приділяє увагу фітнесу та спорту, а якісна доступна тренажерна/спортивна інфраструктура сприяє все більшому залученню молоді до здорового стилю життя. З року на рік цей тренд набуває більшого поширення і навчальні заклади професійної освіти повинні йому відповідати.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

проведення ремонтних робіт пріоритетних для оновлення учнівських гуртожитків та об'єктів спортивної інфраструктури;

визначення 3-4 річного графіка проведення ремонтно-будівельних робіт відповідно до прогнозованих фінансових надходжень.

Завдання 3) Забезпечити підвезення учнів та учениць до ЗП(ПТ)О.

Щороку в області на базі ЗП(ПТ)О навчається близько 13 тис. осіб, дві третини із них поряд із професією здобувають повну загальну середню освіту, кожний другий під час навчання набуває кваліфікації із двох і більше професій.

Для учнів закладів загальної середньої освіти з 2003 року в Україні діє Державна цільова соціальна програма «Шкільний автобус».

Метою програми є організація безпечного, регулярного і безоплатного перевезення учнів, дітей та педагогічних працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості, шахтарських та інших малих монофункціональних містах, селищах до місця навчання, роботи і додому, поліпшення освітнього рівня населення, що проживає у такій місцевості, та раціонального використання кадрового потенціалу зазначених закладів.

Однак, ця програма не стосується учнів ЗП(ПТ)О, які здобувають повну середню освіту. Ця норма носить дискримінаційний характер та обмежує можливості учнів віддалених територій (сільська місцевість, шахтарські та інші малі монофункціональні міста, селища) отримувати повну загальну середню освіту поряд з професійною.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

розробки маршруту курсування автобусів;

придбання 6 автобусів для підвезення учнів на навчання до ЗП(ПТ)О.

Завдання 4) Оновити зрошувальну систему в ДНЗ «Михайлівське вище професійне училище».

ДНЗ «Михайлівське ВПУ» - це потужний освітній заклад, де використовуються ефективні методи навчання у професійній підготовці здобувачів освіти, систематично оновлюється навчально-матеріальна база.

Основним джерелом власних надходжень є земля. Заклад має 601,5 га землі, з яких 352,9 га – власні угіддя, 248,66 га – орендована. Середня урожайність зернових в закладі за останні роки складає: пшениця – 40,00 ц/га, соняшник – 21,0 ц/га, горох – 20 ц/га.

Досягнення цих результатів стало можливим завдяки дотриманню агротехнологічних процесів та застосуванню сучасної сільськогосподарської техніки.

Однак, зі змінами клімату вирощування сільськогосподарських культур стає дедалі важчим, особливо на півдні України. Одна з основних причин - нестача вологи та суховії.

Одним із способів покращення ситуації є відновлення на землях навчального господарства училища зрошувальної системи, яка забезпечуватиме стабільне джерело власних надходжень закладу та слугуватиме наглядним посібником при підготовці учнів.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

придбання та встановлення нового обладнання, пусконаладжувальні роботи;

організація підготовки та перепідготовки спеціалістів зі зрошення.

Завдання 5) Впровадити електронні освітні системи для закладів професійної (професійно-технічної) освіти (е-щоденників, е-журналів, е-документообігу тощо).

У жовтні 2011 року в Україні було відкрито інтернет-портал «Мої знання», призначення якого - управління закладом освіти за допомогою ІТ інструментів, поліпшення якості навчального процесу, а також для покращення взаємодії між вчителями, учнями та батьками. Згодом цей портал трансформовано в інформаційно-освітню мережу «Нові знання».

На даний момент платформа «Нові знання» забезпечує можливість управління лише закладом загальної середньої освіти. Передбачається протягом 2021-2023 років доєднати ЗП(ПТ)О до платформи «Нові знання».

Досягнення завдання передбачається шляхом:

проведення стратегічних сесій з представниками Міністерства освіти і науки України з метою обговорення потреби долучення навчальних ЗП(ПТ)О до платформи «Нові знання»;

проведення навчань з представниками закладів щодо вивчення можливостей платформи «Нові знання» та особливостей користування.

Завдання 6) Покращити забезпечення ЗП(ПТ)О цифровими засобами навчання

Нові реалії освітнього процесу, особливо з переходом на частково дистанційну форму навчання, вимагають забезпечення цифровими засобами навчання та ліцензійним програмним забезпеченням ЗП(ПТ)О. У багатьох ЗП(ПТ)О велика кількість персоналу передпенсійного та пенсійного віку, для яких використання цифрових технологій викликає значні труднощі.

З огляду на це проста закупівля цифрових засобів навчання може мати слабкий ефект через низьку користувацьку спроможність. Отже, необхідно в комплексі розробити короткі навчальні курси різного рівня складності для підготовки викладачів спеціальностей та майстрів виробничого навчання до самостійного використання цих засобів як обладнання.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

визначення потреб ЗП(ПТ)О у цифрових засобах навчання;

визначення рівня знань та навиків педагогічного складу та майстрів виробничого навчання до самостійного використання цифрових засобів у навчальному процесі;

проведення навчань для працівників закладів освіти з використання цифрових засобів навчання;

організація комплексних тендерних закупівель цифрових засобів навчання; підготовка учнів до використання цифрових засобів навчання;

використання можливостей грантових програм для забезпечення ЗП(ПТ)О ліцензійним програмним забезпеченням.

Операційна ціль 2. Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення.

Інклюзивне навчання гарантоване державою та в умовах П(ПТ)О може відкрити двері для здобуття професії, отримання робочого місця для дітей з інвалідністю. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), лише

20 % народжених дітей умовно вважається здоровими, інші – або страждають порушеннями психофізичного розвитку, або знаходяться в стані між здоров'ям і хворобою.

Визнання прав такої дитини, її інтересів, потреб, надання допомоги у процесі соціалізації та вибору професійної діяльності є дуже важливим на сучасному етапі розвитку освіти. Тому важливого значення набуває інклюзивне навчання. Професійна підготовка учнів з особливими освітніми потребами здійснюється за рахунок державних коштів, однак не всі заклади є доступними для осіб з інвалідністю.

У рамках Операційної цілі 2 передбачається здійснити спектр втручань, які забезпечать досягнення таких результатів:

збільшення кількості ЗП(ПТ)О, у яких створені умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами;

збільшення кількості професій, доступних для здобувачів з особливими освітніми потребами;

більша кількість учнів з особливими освітніми потребами, які здобувають професійну освіту.

Показники досягнення цілі:

визначено перелік об'єктів для реконструкції та об'єми необхідних робіт для створення умови навчання осіб з особливими освітніми потребами;

29 закладів є доступними для навчання осіб з особливими освітніми потребами;

навчено 60 представників закладів (методисти та представники адміністративного персоналу) особливостям професійної підготовки осіб з особливими освітніми потребами.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

Завдання 1) Забезпечити безбар'єрний доступ до навчальних приміщень ЗП(ПТ)О.

Забезпечити інклюзивність професійної освіти неможливо без створення рівних умов для всіх категорій здобувачів освіти. Безбар'єрний доступ до освіти широке поняття, яке включає досягнення гендерної рівності та утвердження рівних можливостей для самореалізації кожної особистості в процесі отримання професійної освіти, особливо для вразливих верств населення – внутрішньо переміщених осіб, ветеранів АТО/ООС, людей з інвалідністю.

Багато ЗП(ПТ)О декларують доступність та відкритість освітнього простору. Хоча реальність не зовсім відповідає дійсності. Дуже часто вся доступність, в кращому випадку, обмежується пандусом на вході в приміщення і, можливо, частково доступним першим поверхом закладу, однак, без доступу до інших поверхів. Про доступні для осіб з інвалідністю туалетні приміщення в закладах освіти вже не йдеться. Така ж ситуація з гуртожитками, спортзалами, роздягальнями, вбиральнями і т.д.

Це завдання покликане забезпечити умови формування гендерно чутливого освітнього середовища та забезпечення відмови від принципу “прихованої статевої профорієнтації” та рівність залучення до навчання, дозвілля та культурного життя представників вразливих груп.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

провести аудит (обстеження) доступності усієї інфраструктури ЗП(ПТ)О та задокументувати його результати;

визначити управлінські рішення, необхідні для ліквідації виявлених недоліків (організаційні та ремонтно-будівельні);

провести опрацювання технічної документації (ПКД) на проведення ремонтно-будівельних робіт з дотриманням актуальних Державних будівельних норм для забезпечення безбар'єрного доступу до усієї інфраструктури ЗП(ПТ)О (навчальні приміщення, майстерні, їдальні, гуртожитки, спортивні споруди і т.д);

залучати фінансування на проведення робіт з вітчизняних і міжнародних джерел, що підтримують створення безбар'єрного середовища;

провести ремонтно-будівельні роботи;

провести промоцію доступності ЗП(ПТ)О серед цільової аудиторії.

Завдання 2) Підготувати персонал ЗП(ПТ)О до надання послуг для осіб з особливими освітніми потребами.

На сьогодні в Україні відсутня система підготовки персоналу ЗП(ПТ)О до надання послуг для здобувачів з особливими освітніми потребами, в т.ч. осіб з інвалідністю як в навчальному процесі, так і в організації побуту при проживанні в гуртожитках. Разом з тим дуже часто необхідно проводити просвітницьку роботу з іншими учнями для попередження булінгу (цькування/знуцання) та налагодження сприятливої для навчання атмосфери.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

підготувати навчальні програми з навчання персоналу ЗП(ПТ)О до надання освітніх та супутніх послуг для учнів з інвалідністю;

провести навчання груп педагогічного персоналу, майстрів виробничого навчання, технічного персоналу до ефективної комунікації та сприяння в навчальному процесі учням з інвалідністю;

провести просвітницьку роботу з учнями для попередження булінгу (цькування/знуцання).

Стратегічна ціль 3. Зміцнити спроможність закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Операційна ціль 1. Збільшити спроможність ЗП(ПТ)О надавати платні послуги.

Результати аудиту ЗП(ПТ)О, проведеного в січні 2020 року, демонструють суттєве переважання обсягу ресурсів, які надходять від одного джерела (регіональне замовлення) над усіма іншими джерелами фінансування. Такий стан справ характерний як для закладів професійно (професійно-технічної), так і для фахової передвищої освіти. Досить часто бюджетних видатків регіонального замовлення бракує на матеріали, необхідні для здобуття професійних навичок – передусім, це стосується підготовки за матеріало- та ресурсоємними професіями. Викладачі спецдисциплін та майстри виробничого навчання мають нижчі рівні оплати праці, порівняно з викладачами загальноосвітніх дисциплін. Одна з причин такої ситуації полягає у тому, що ЗП(ПТ)О, з одного боку, не можуть забезпечити ці фінансові потреби у рамках коштів регіонального замовлення, з іншого – недостатньо використовують потенціал надання платних послуг та

мають порівняно незначні фінансові надходження з альтернативних джерел. Незважаючи на те, що механізм надання платних послуг державними та комунальними закладами освіти нормативно визначений, ряд закладів ним не користуються з різних причин.

У рамках Операційної цілі 1 передбачається здійснити спектр втручань, які забезпечать досягнення таких результатів:

розширено спектр платних послуг, які надають ЗП(ПТ)О;

зростуть доходи ЗП(ПТ)О;

Показники досягнення цілі:

збільшено обсяги надання платних освітніх та інших послуг;

розроблено інструментарій для надання платних послуг ЗП(ПТ)О;

навчено 60 представників адміністративного персоналу ЗП(ПТ)О

особливостям надання платних послуг;

розроблено пакет інструментів для закладів щодо популяризації послуг серед платоспроможних клієнтів.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

Завдання 1) Розробити пакет платних послуг ЗП(ПТ)О.

Перелік платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 796 з подальшими змінами та доповненнями. Цей нормативний документ визначає з наступною деталізацією 8 сфер діяльності, в яких ЗП(ПТ)О як заклади системи освіти можуть надавати платні послуги.

Процедурні моменти надання платних послуг ЗП(ПТ)О визначено постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 346 «Про затвердження Методики розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта» та спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/758 «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами».

З метою отримання додаткових коштів для розвитку закладу на підставі цих нормативних актів ЗП(ПТ)О розробляють та затверджують власні положення про надання платних послуг, якими:

регламентують обсяги послуг;

визначають порядок формування ціни (вартості послуг);

призначають відповідальних за надання певного виду чи груп платних послуг;

встановлюють порядок використання доходів отриманих від надання таких послуг.

Прийняття даного положення дозволяє закладу розпочати продаж послуг.

Загалом заклади не використовують (не надають послуг) і половини з переліку дозволених більше ніж 90 видів платних послуг. Таким чином, ЗП(ПТ)О в повній мірі не використовують наявні можливості отримати

Продовження додатка
 додаткові кошти на власний розвиток. Значні можливості для ідентифікації платних послуг може забезпечити впровадження ЗП(ПТ)О принципів навчання впродовж життя, розробка курсів та програм підвищення кваліфікації, атестації, перенавчання, проведення короткотермінових навчань та тренінгів.

Для досягнення мети цього завдання необхідно:

провести інвентаризацію активного «меню» платних послуг, що надаються ЗП(ПТ)О регіону;

оцінити «меню» платних послуг на предмет можливості надання різними закладами регіону;

обрати ті послуги, надання яких є економічно вигідним.

Завдання 2) Підвищити компетенції адмінперсоналу ЗП(ПТ)О стосовно надання платних послуг.

Крім розроблення широкого асортименту «активних» платних послуг, які надають ЗП(ПТ)О, існує потреба підвищити компетентність адміністративного персоналу закладів з широкого кола, пов'язаних з цим питанням, а саме:

якими нормативно-правовими актами регламентовано надання платних послуг;

у якій кількості і за якими напрямками надавати платні послуги;

відображення платних послуг у бухгалтерському обліку;

напрями витрачання коштів отриманих від надання платних послуг;

документальний супровід надання платних послуг у частині розмежування з наданням освітніх послуг за бюджетні кошти;

ведення форм внутрішньої звітності ЗП(ПТ)О за видами господарських операцій, пов'язаних з наданням додаткових платних послуг, які би містила показники щодо результативності та економічної ефективності такої діяльності закладу.

Для досягнення мети цього завдання необхідно:

розробити для адмінперсоналу ЗП(ПТ)О навчальну програму щодо підвищення компетенції представників ЗП(ПТ)О з окремих питань надання платних послуг;

провести навчання адміністративного персоналу ЗП(ПТ)О щодо підвищення їх компетентності з окремих питань надання платних послуг.

Завдання 3) Провести гендерно чутливу інформаційну кампанію, спрямовану на залучення платоспроможних клієнтів.

З метою максимального збільшення обсягів надання платних послуг і, як наслідок, надходжень коштів ЗП(ПТ)О повинні забезпечити донесення інформації до потенційних платоспроможних клієнтів.

Для досягнення мети цього завдання необхідно:

ідентифікувати потенційних платоспроможних клієнтів у розрізі кожного виду платних послуг, які надає ЗП(ПТ)О;

розробити пропозиції надання платних послуг, визначити способи донесення інформації (пропозиції) до кожної групи платоспроможних клієнтів;

провести гендерно чутливу інформаційну кампанію і проінформувати кожну з груп платоспроможних клієнтів про можливість отримати платні послуги, їх обсяги і вартість.

Операційна ціль 2. Підвищити імідж професійної освіти в регіоні.

Під час аналізу факторів, які мають найбільший вплив на систему професійної (професійно-технічної) освіти, група розробників Стратегії зазначила низький рівень престижності та популярності робітничих професій в суспільстві. Однією з причин такого стану є слабка популяризація ЗП(ПТ)О зокрема і мережі загалом. У рамках Операційної цілі 3 передбачається здійснити спектр втручань, які забезпечать досягнення таких результатів:

ЗП(ПТ)О використовують для промоції сучасні гендерно чутливі промоційні матеріали;

працівники та працівниці ЗП(ПТ)О вміють використовувати сучасні маркетингові технології.

Показники досягнення цілі:

розроблено промоційні матеріали ЗП(ПТ)О для різних цільових аудиторій;

300 працівників ЗП(ПТ)О навчено використовувати цифрових інструменти маркетингу;

29 закладів оновили власні вебсторінки.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання наступних завдань:

Завдання 1) Створити сучасні та гендерно чутливі промоційні матеріали ЗП(ПТ)О для різних цільових аудиторій, у тому числі ЗЗСО.

Вітчизняний ринок освітніх послуг за останні роки характеризується загостренням конкуренції за абітурієнта, як між закладами професійної (професійно-технічної) освіти, так і між ланками ЗП(ПТ)О/ЗВО, що зумовлено впливом низки негативних факторів:

демографічне скорочення числа абітурієнтів;

падіння купівельної спроможності населення;

посилення міграційних настроїв молоді;

збільшення конкуренції з боку закордонних вузів, що активно просувають себе в Україні.

Для боротьби за абітурієнта ЗП(ПТ)О розпочали активно застосовувати інструменти маркетингу. Однак більшість закладів застосовують ці інструменти спорадично, без прив'язки до конкретних маркетингових стратегій, застосовуючи промоційні матеріали невисокої якості. Проблема полягає в потребі переорієнтації системи управління закладом на принципи маркетингу. Застосування маркетингового управління в діяльності закладу суттєво відрізняється від застарілих традиційних українських підходів. Маркетингове управління базується на врахуванні конкретних інтересів і потреб населення, стає основою формування довгострокової стратегії закладу, а ринкова взаємодія з усіма зацікавленими сторонами в досягненні необхідної якості освіти має пріоритет над внутрішньо-організаційними інтересами.

Ефективність промоції мережі ЗП(ПТ)О, окремих закладів та робітничих професій повинна базуватись на ідейній і детально пропрацьованій концепції, яка доносить потрібні інформаційні повідомлення до споживачів послуг (абітурієнтів та їх батьків) і яскраво, з потрібними акцентами просуває бренд мережі ЗП(ПТ)О в цілому і робітничих професій зокрема.

Для досягнення завдання необхідно:

провести оцінку стану маркетингу системи ЗП(ПТ)О, окремих закладів та робітничих професій, в т.ч. розроблених промоційних матеріалів;

розробити рекламну концепцію системи ЗП(ПТ)О, окремих закладів та робітничих професій;

розробити промоційні матеріали та способи їх донесення до споживачів.

Завдання 2) Навчити працівників та працівниць ЗП(ПТ)О використовувати сучасні маркетингові технології.

Сучасні маркетингові технології тісно пов'язані з ІТ, використанням соціальних мереж та потребують широкого спектру пов'язаних з цим компетенцій. Аналіз вікової структури педагогічних працівників ЗП(ПТ)О показує значне переважання (більше 30%) осіб пенсійного та передпенсійного віку, яким притаманна низька адаптивність саме до інструментів сфери ІТ.

Для досягнення мети цього завдання необхідно:

розробити навчальну програму для працівників ЗП(ПТ)О щодо використання сучасних маркетингових технологій;

оновити вебсторінки ЗП(ПТ)О;

провести навчання педагогічного та адміністративного персоналу ЗП(ПТ)О використанню сучасних маркетингових технологій.

VII. ПЛАН ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

В основу Плану реалізації Стратегії лягли ідеї заходів, що надійшли від представників ЗП(ПТ)О області, були відібрані та доопрацьовані під час засідання 09 грудня 2020 року.

План реалізації Стратегії складається з 48 заходів, які будуть впроваджуватися протягом 2021 –2023 років. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії може здійснюватися за рахунок:

внесення заходів до Програми розвитку освіти Запорізької області на 2018-2022 роки, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 30.11.2017 № 54 (зі змінами);

фінансування за рахунок субвенції на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти;

фінансування за рахунок Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;

залучення фінансування від проєктів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами місцевого розвитку різних організаційно-правових форм;

залучення співфінансування від недержавних підприємств, установ, організацій.

Рис. 11 Вартість заходів у розрізі завдань стратегічних цілей 1, 3 (тис. грн.)

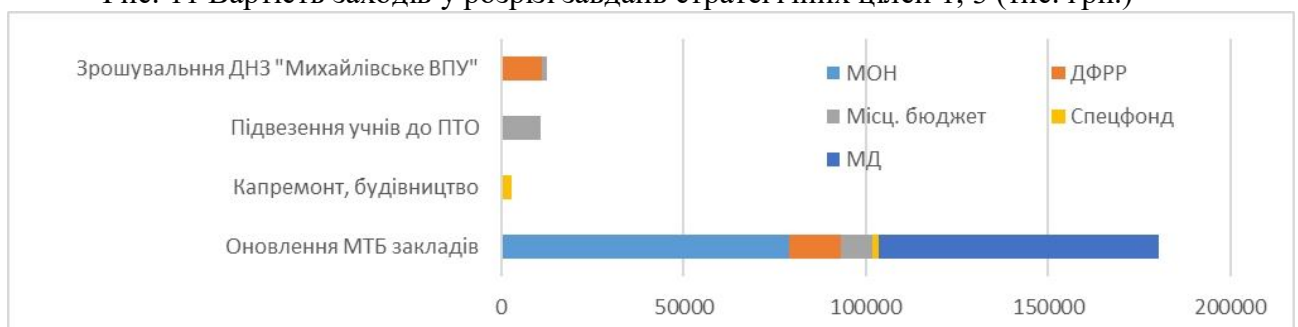

Рис. 12 Вартість заходів у розрізі завдань стратегічної цілі 2 (тис. грн.)

Таблиця 5. Перелік заходів Стратегічного плану розвитку регіональної системи професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області на 2021-2027 роки

№ № з/п	Операційна ціль, завдання	Заходи	Термін	Показники результативності	Очікувані джерела фінансування, тис.грн.						Відповідальний
					Міністерство освіти і науки України	Державний фонд регіонального розвитку	Місцевий бюджет	Спецфонд ЗП(ПТ)О	Кошти міжнародних донорів	Бізнес	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Підвищити ефективність управління мережею ЗП(ПТ)О. Посилити компетенції представників регіональної ради професійної освіти у питаннях функціонування мережі ЗП(ПТ)О	Три щорічні навчання/семінари для представників регіональної ради щодо функціонування мережі ЗП(ПТ)О	2021-2023 роки	Покращено знання та навички 20 представників регіональної ради					60		ДОН ОДА, НМЦ ПТО
2.	Підвищити ефективність управління мережею ЗП(ПТ)О. Започаткувати системне проведення досліджень регіонального ринку праці для коригування регіонального замовлення	Опитати роботодавців регіону та презентувати результати для регіональної ради ПТО	2023 рік	Наявна інформація про актуальний стан та перспективи зміни професійної структури регіонального ринку праці, сформовані пропозиції до корегування регіонального замовлення з врахуванням опитування роботодавців					250		ДОН ОДА, НМЦ ПТО
3.	Підвищити ефективність управління мережею ЗП(ПТ)О. Підвищити рівень компетенції керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо ефективного менеджменту	Два щорічні тренінги/семінари з ефективного менеджменту (за тематикою визначеною на основі опитування директорів закладів)	2021- 2023 роки	90 осіб з числа адміністративного персоналу закладів навчено сучасним управлінським інструментам					180		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Посилити методичний супровід підготовки майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін	Створити робочі групи за участю майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін з питань розробки методичного інструментарію для професій, що є пріоритетними для регіону	2021 рік	Створено методичний інструментарій для використання майстрами виробничого навчання та викладачами спецдисциплін					100		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
5.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати	Розробити методичні рекомендації для викладачів спецдисциплін та майстрів виробничого навчання щодо використання обладнання та матеріалів (машинобудування, будівництво тощо)	2021 рік	Створено 5 відео та електронних матеріалів для використання при викладанні виробничого навчання та спецдисциплін						50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
6.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати	Розробити методичні матеріали, в тому числі електронні, з напрямку підготовки "Налагоджувальник з обслуговування та монтажу систем відновлювальної енергетики" та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін їх використовувати	2022 рік	Розроблено електронні методичні матеріали, викладачі та майстри виробничого навчання вміють їх використовувати						50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати	Розробити методичні матеріали, в тому числі електронні, з напрямку підготовки "Слюсар-електрик з ремонту устаткування (монтажу та обслуговування систем) відновлювальної енергетики" та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін їх використовувати	2022 рік	Розроблено електронні методичні матеріали, викладачі та майстри виробничого навчання вміють їх використовувати						50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
8.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати	Розробити методичні матеріали, в тому числі електронні, з напрямку підготовки "Машиніст крану за напрямками: металургійне виробництво, будівництво" та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін їх використовувати	2022 рік	Розроблено електронні методичні матеріали, викладачі та майстри виробничого навчання вміють їх використовувати						50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
9.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати	Розробити методичні матеріали, в тому числі електронні, з напрямку підготовки "Мехатронік" та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін їх використовувати	2023 рік	Розроблено електронні методичні матеріали, викладачі та майстри виробничого навчання вміють їх використовувати						50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
10.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати	Розробити методичні матеріали, в тому числі електронні, з напрямку підготовки "Слюсар-ремонтник (гідравлічне обладнання, контрольно-вимірвальні прилади та автоматика)" та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін їх використовувати	2021 рік	Розроблено електронні методичні матеріали, викладачі та майстри виробничого навчання вміють їх використовувати						50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
11.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Розробити гендерно чутливі електронні методичні матеріали та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів/викладачок спецдисциплін їх використовувати	Розробити методичні матеріали, в тому числі електронні, з напрямку підготовки "Верстатник широкого профілю" та навчити майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін їх використовувати	2021 рік	Розроблено електронні методичні матеріали, викладачі та майстри виробничого навчання вміють їх використовувати						50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
12.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Підвищити спроможність майстрів виробничого навчання та викладачів / викладачок спецдисциплін змінювати навчальні програми відповідно до потреб роботодавців	Провести для представників ЗП(ПТ)ГО семінар/тренінг щодо оновлення/внесення змін до навчальних програм (2 семінари по 30 осіб)	2021 рік	Навчено 60 методистів та заступників навчено алгоритмам оновлення/внесення змін до навчальних програм					60	50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Підвищити спроможність майстрів виробничого навчання та викладачів / викладачок спецдисциплін змінювати навчальні програми відповідно до потреб роботодавців	Провести для представників ЗП(ПТ)ТО семінар/тренінг щодо розроблення короткострокових навчальних програм (2 семінари по 30 осіб)	2022 рік	Навчено 60 методистів та заступників навчено розробці короткостроковим навчальним програмам					60	50	ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
14.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Підвищити спроможність майстрів виробничого навчання та викладачів / викладачок спецдисциплін змінювати навчальні програми відповідно до потреб роботодавців	Тренінги для адміністративного персоналу щодо підготовки проектних заявок та участі у міжнародних програмах (2 тренінги по 30 осіб)	2021-2023 роки	Навчено 60 представників адмінперсоналу (щорічно)				30	120		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
15.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до формування в учнів та учениць «м'яких» навичок та підприємництва	Розробити методичні рекомендації щодо інтеграції навчання учнів «м'яким» навичкам у робочі навчальні програми	2021 рік	Розроблено комплект методичних матеріалів					50		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
16.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до формування в учнів та учениць «м'яких» навичок та підприємництва	Провести навчання методистів застосування методичних матеріалів з розвитку "м'яких навичок"	2022 рік	Навчено 30 методистів застосовувати методичні матеріали з розвитку "м'яких навичок" та інтеграції їх в навчальні програми					30		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
17.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до формування в учнів та учениць «м'яких» навичок та підприємництва	Розробити методичні рекомендації щодо інтеграції в навчання учнів підприємництву у робочі навчальні програми	2021 рік	Розроблено комплект методичних матеріалів					50		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
18.	Покращити методичний супровід системи П(ПТ)О. Підвищити спроможність педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до формування в учнів та учениць «м'яких» навичок та підприємництва	Провести навчання методистів застосування методичних матеріалів з розвитку підприємництва	2022 рік	Навчено 30 методистів застосовувати методичні матеріали з розвитку підприємницьких навичок та інтеграції їх в навчальні програми					30		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
19.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр зі зварювання металів за інноваційними технологіями на базі Державного навчального закладу "Багатопрофільний центр професійно-технічної освіти"	2021 рік	Створено НПЦ зі зварювання металів за інноваційними технологіями з можливістю навчання 135 учнів	7200		700	100			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Багатопрофільний центр професійно-технічної освіти"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
20.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з професії «Кухар. Пекар» на базі Державного навчального закладу «Михайлівське вище професійне училище» з метою підвищення ефективності професійної (професійно-технічної) освіти та її відповідності міжнародним стандартам	2021 рік	Створено НППЦ за напрямом підготовки "Кухар. Пекар" з можливістю навчання 60 учнів		2250	250				ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Михайлівське вище професійне училище"
21.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр електротехнічних та зварювальних технологій на базі Державного навчального закладу "Дніпрорудненський професійний ліцей"	2021 рік	Створено НППЦ електротехнічних та зварювальних технологій з можливістю навчання 100 учнів	15300		1400	300			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Дніпрорудненський професійний ліцей"
22.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Придбати тренажер зварювальника VIRTUAL WELDING із підтримкою різноманітних функцій Державному навчальному закладу "Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту"	2021 рік	Придбано тренажер зварювальника VIRTUAL WELDING із підтримкою різноманітних функцій для ДНЗ "Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту"		1011	112				ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
23.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з професій «Кухар», «Кондитер», «Пекар» (ДНЗ "Запорізький професійний торгово-кулінарний ліцей")	2022 рік	Створено НПЦ за напрямом підготовки з професій «Кухар», «Кондитер», «Пекар» з можливістю навчання 240 учнів	4518		502				ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Запорізький професійний ліцей тогово-кулінарний ліцей"
24.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з професій "Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів. Водій автотранспортних засобів категорії "В" і "С" (ДНЗ "Запорізький професійний ліцей автотранспорту")	2022 рік	Створено НПЦ за напрямом підготовки "Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів. Водій автотранспортних засобів категорії "В" і "С" з можливістю навчання 180 учнів	13650		1550	50			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Запорізький професійний ліцей автотранспорту"
25.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з професії "Верстатник широкого профілю" (ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище "Моторобудівник")	2022 рік	Створено НПЦ за напрямом підготовки «Верстатник широкого профілю» з можливістю навчання 90 учнів		10800	1000	200			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище "Моторобудівник"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
26.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з професії "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва" на базі Державного навчального закладу "Багатопрофільний центр професійно-технічної освіти"	2023 рік	Створено НППЦ за напрямом підготовки "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва" з можливістю навчання 60 учнів	12314		968	400			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Багато-профільний центр професійно-технічної освіти"
27.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з імідж-дизайну на базі Державного навчального закладу "Запорізьке вище професійне училище моди і стилю"	2023 рік	Створено навчально-практичний центр з імідж-дизайну з можливістю навчання 100 учнів	4500		450	50			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище моди і стилю"
28.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з професії "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва" на базі Федорівського центру професійної освіти	2023 рік	Створено НППЦ за напрямом підготовки "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва" з можливістю навчання 60 учнів	10800		700	500			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, Федорівський центр професійної освіти

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
29.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Створити навчально-практичний центр з професії "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва" на базі Державного навчального закладу "Бердянський центр професійно-технічної освіти" (Чернігівський район, с. Обіточне, навчальне господарство)	2023 рік	Створено НППЦ за напрямом підготовки "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва" з можливістю навчання 60 учнів	10800		1000	200			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Бердянський центр професійно-технічної освіти"
30.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Модернізувати обладнання та приміщення ДНЗ "Запорізький політехнічний центр професійно-технічної освіти" в рамках Програми «EU4Skills: кращі навички для сучасної України»	2021-2023 роки	Модернізовано обладнання та приміщення ДНЗ "Запорізький політехнічний центр професійно-технічної освіти"					15000		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Запорізький політехнічний центр професійно-технічної освіти"
31.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити матеріально-технічну базу закладів (передусім, придбати сільськогосподарську техніку для закладів аграрного напрямку, верстати з числовим програмним управлінням, обладнання та інструменти)	Модернізувати обладнання та приміщення ДНЗ "Мелітопольське вище професійне училище" в рамках Програми «EU4Skills: кращі навички для сучасної України»	2021-2023 роки	Модернізовано обладнання та приміщення ДНЗ "Мелітопольське вище професійне училище"					61830		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Мелітопольське вище професійне училище"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
32.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Здійснити капітальний ремонт, реконструкцію будівель закладів, у т.ч. гуртожитків, із застосуванням технологій універсального дизайну	Провести термомодернізацію гуртожитку Державного навчального закладу "Михайлівське вище професійне училище"	2023 рік	Проведено термомодернізацію гуртожитку, забезпечено умови проживання для 360 учнів				3000			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Михайлівське вище професійне училище"
33.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Забезпечити підвезення учнів та учениць до закладів професійної (професійно-технічної) освіти	Придбати 6 автобусів для підвезення учнів до закладів професійної (професійно-технічної) освіти	2021-2023 роки	Придбано 6 автобусів, забезпечено підвезення 300 учнів та учениць до навчальних закладів			10800				ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
34.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Оновити зрошувальну систему в ДНЗ «Михайлівське вище професійне училище»	Відновити зрошення земельних угідь навчального господарства на базі Державного навчального закладу «Михайлівське вище професійне училище» з метою підвищення конкурентоспроможності закладу	2021-2022 роки	Відновлено систему зрошення, 319 га земель забезпечено поливом		11241	1249				ДОН ОДА, НМЦ ПТО, ДНЗ "Михайлівське вище професійне училище"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
35.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Впровадити електронні освітні системи для закладів професійної (професійно-технічної) освіти (е-щоденників, е-журналів, е-документообігу тощо)	Підключити ЗП(ПТ)О до сервісів електронного документообігу (електронних щоденників і журналів та ін.)	2022-2023 роки	29 закладів підключено до електронних систем документообігу				700			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
36.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Покращити забезпечення ЗП(ПТ)О цифровими засобами навчання	Провести моніторинг забезпечення ЗП(ПТ)О цифровими засобами навчання, визначити потребу в цих засобах	2021 рік	Сформовано перелік ЗП(ПТ)О, що потребують забезпечення цифровими засобами навчання				30			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
37.	Оптимізувати фізичну інфраструктуру ЗП(ПТ)О. Покращити забезпечення ЗП(ПТ)О цифровими засобами навчання	Провести 4 семінари-практикуми, майстер-класи щороку з використання цифрових засобів навчання для педагогічних працівників ЗП(ПТ)О	2021-2023 роки	Навчено 500 педагогічних працівників					200		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
37.	Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення. Забезпечити безбар'єрний доступ до навчальних приміщень ЗП(ПТ)О	Провести аудит доступності інфраструктури ЗП(ПТ)О для осіб з особливими потребами	2021 рік	Визначено перелік навчальних закладів та об'єктів їхньої інфраструктури, що потребують модернізації					50		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
39.	Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення. Забезпечити безбар'єрний доступ до навчальних приміщень ЗП(ПТ)О	Реконструювати будівлі навчальних закладів і створити безбар'єрний доступ для осіб з особливими потребами	2021-2023 роки	29 закладів є доступними для осіб з особливими потребами				150			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
40.	Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення. Підготувати персонал ЗП(ПТ)О до надання послуг для осіб з особливими освітніми потребами	Розробити програми курсового навчання педагогічних працівників для надання послуг особам з особливими освітніми потребами	2021 рік	Розроблені програми курсового навчання педагогів					60		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
41.	Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення. Підготувати персонал ЗП(ПТ)О до надання послуг для осіб з особливими освітніми потребами	Провести для педагогічних працівників навчання/семінари з питань надання послуг особам з особливими освітніми потребами	2022 рік	Навчено 60 представників закладів (методисти та представники адміністративного персоналу)					50		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
42.	Збільшити спроможність ЗП(ПТ)О надавати платні послуги. Розробити пакети платних послуг ЗП(ПТ)О	Провести моніторинг "успішних історій" надання ЗП(ПТ)О України платних послуг	2021 рік	Перелік "успішних історій" надання платних послуг, які можуть надаватися ЗП(ПТ)О					50		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
43.	Збільшити спроможність ЗП(ПТ)О надавати платні послуги. Розробити пакети платних послуг ЗП(ПТ)О	Розробити комплект документів для надання платних послуг ЗП(ПТ)О	2021 рік	ЗП(ПТ)О забезпечені необхідними документами для надання платних послуг					70		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
44.	Збільшити спроможність ЗП(ПТ)О надавати платні послуги. Підвищити компетенції адмінперсоналу ЗП(ПТ)О стосовно надання платних послуг	Провести навчання адмінперсоналу П(ПТ)О щодо надання платних послуг	2021 рік	Адміністративний персонал (60 чол.) закладів володіє знаннями та інструментами для надання платних послуг					60		Департаме нт освіти і науки ЗОДА, керівники закладів П(ПТ)О, НМЦ ПТО у Запорізь- кій області
45.	Збільшити спроможність ЗП(ПТ)О надавати платні послуги. Провести гендерно чутливу інформаційну кампанію, спрямовану на залучення платоспроможних клієнтів	Розробити гендерно чутливу інформаційну кампанію спрямовану на залучення платоспроможних клієнтів	2022 рік	Розроблено маркетинговий план та інструменти для просування послуг ЗП(ПТ)О серед платоспроможних клієнтів					60		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
46.	Підвищити імідж професійної освіти в регіоні. Створити сучасні та гендерно чутливі промоційні матеріали ЗП(ПТ)О для різних цільових аудиторій, у тому числі ЗЗСО	Розробити промоційні матеріали ЗП(ПТ)О для різних цільових аудиторій	2021 рік	Розроблено промоційні матеріали ЗП(ПТ)О для різних цільових аудиторій				145			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
47.	Підвищити імідж професійної освіти в регіоні. Навчити працівників та працівниць ЗП(ПТ)О використовувати сучасні маркетингові технології	Провести тренінги для працівників ЗП(ПТ)О з використання цифрових інструментів маркетингу для працівників ЗП (ПТ)О	2021-2023 рік	300 працівників ЗП(ПТ)О навчено використовувати цифрових інструменти маркетингу					90		ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О
48.	Підвищити імідж професійної освіти в регіоні. Навчити працівників та працівниць ЗП(ПТ)О використовувати сучасні маркетингові технології	Оновити вебсторінки ЗП(ПТ)О	2021-2023 рік	29 закладів оновили власні вебсторінки				500			ДОН ОДА, НМЦ ПТО, керівники закладів П(ПТ)О

Припущення та ризики

Загальні припущення, що мають значення для реалізації Стратегії, полягають в успішності задекларованих 2017-2019 рр. Міністерством освіти і науки України реформ, а також ефективності реагування на зовнішні виклики, передусім, пов'язані з COVID-19. Наступними важливими припущеннями успішності реалізації цієї Стратегії є доступність коштів державної субвенції на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти, доступність та прозорість фінансових ресурсів Державного фонду регіонального розвитку, а також доступність іншого фінансування, передбаченого конкретними заходами.

Реалізація у Запорізькій області міжнародних проєктів та програм з підтримки професійної освіти сприятиме досягненню цілей Стратегії.

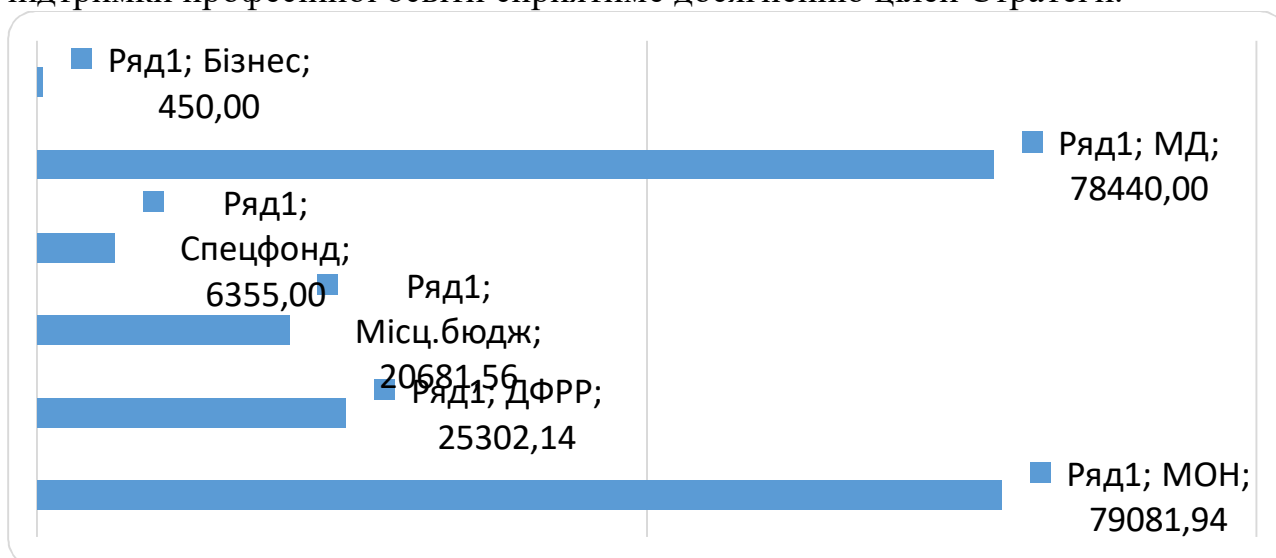

Рис. 13 Очікувані джерела фінансування плану реалізації Стратегії (тис. грн.)

Наявність коштів та знань з питань проєктного менеджменту, відповідних технічних знань, є важливими загальними припущеннями для успішної реалізації Стратегії. Можливості реалізації програми є ускладненими, оскільки складові системи закладів професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області (регіональні мережі ЗП(ПТ)О та ЗФПО) раніше не працювали у режимі спільної координації дій, довгострокового планування та виконання запланованого. Варто провести значну інформаційну роботу серед місцевих політичних та бізнесових еліт для належної підтримки стратегічних ініціатив та впровадження заходів.

До реалізації Стратегії повинні бути залучені громадські організації, програми міжнародної технічної допомоги, державні установи, приватні інвестори зі своїми знаннями, людськими, інформаційними, матеріальними та фінансовими ресурсами.

Деякі заходи з плану реалізації Стратегії можуть бути більш ефективними при застосуванні конкурсних механізмів – доступ до суспільних благ повинен бути забезпечений за прозорими правилами, передусім для тих закладів, які демонструватимуть більшу відповідність потребам регіонального ринку праці (наприклад, за показниками зростання обсягів набору, закріплення на робочому

місці, вносять своє співфінансування для модернізації об'єктів інфраструктури тощо).

Підвищення управлінських компетентностей представників адміністрації ЗП(ПТ)О і їх готовність взяти участь та надати підтримку у реалізації Стратегії є наступним важливим припущенням, що допомагає максимально використати потенціал сільських і приміських територій громади. Фінансова та матеріальна участь підприємств-роботодавців є важливою для заходів зі створення/модернізації інфраструктури ЗП(ПТ)О.

Основні ризики, пов'язані з реалізацією Стратегії включають:

погіршення бізнес-клімату в Україні та, як наслідок - незацікавленість роботодавців у матеріальній та консультативній підтримці ЗП(ПТ)О;

уповільнення/припинення реформування системи професійної (професійно-технічної) освіти на національному рівні;

зменшення обсягів або скасування субвенції на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти;

нездатність налагодити ефективну координацію між підсистемам професійної освіти Запорізької області – регіональними мережами ЗП(ПТ)О та ЗФПО;

відсутність достатніх знань та управлінської спроможності для реалізації проектів і відсутність успіхів у мобілізації необхідних ресурсів (коштів).

Рекомендації:

успіх реалізації Стратегії базується на здійсненні підготовки за професійною структурою, яка враховує інтереси регіонального ринку праці, відображені у офіційній звітності та потреб зайнятості у тіньовому секторі економіки;

для заходів зі створення/модернізації інфраструктури ЗП(ПТ)О варто поєднувати бюджетне фінансування з коштами спецфонду та/або бізнесу;

участь міжнародних проектів та програм має важливе значення не тільки для надання фінансових ресурсів та технічної допомоги, але й, передусім, для забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації Стратегії;

досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію заходів і сприяти отриманню більших результатів;

відповідно до передбачених Стратегією цілей, окремі завдання та заходи можуть бути додані, або змінені в наступні роки у рамках процедур моніторингу та актуалізації Стратегії.

VIII. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами за участі багатьох партнерів.

Система управління стратегією має два рівні:

політичний,

технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто заступник голови Запорізької облдержадміністрації з гуманітарних питань.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації, який:

забезпечує виконання завдань Стратегії згідно із затвердженим планом,

здійснює моніторинг досягнення визначених показників плану реалізації Стратегії,

формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до Стратегії у відповідь на виявлені нові загрози і можливості.

Управління процесом реалізації Стратегії.

Управління процесом реалізації Стратегії здійснюється за принципами персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій. Адміністрування процесу реалізації Стратегії здійснюється Департаментом освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації.

Процедура моніторингу Стратегії.

Моніторинг є інструментом відстеження та оцінки розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти у відповідності зі стратегічним баченням, стратегічними та операційними цілями. Моніторинг здійснюється шляхом регулярного збору та аналізу ключових показників та прийняття управлінських рішень щодо необхідності коригування/оновлення Стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг Стратегії включає три рівні:

моніторинг зовнішнього середовища розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти регіону – проводиться щорічно. Базується на відстеженні політичних, економічних, культурних, технологічних, суспільних та інших зовнішніх тенденцій, які мають суттєвий вплив на процес професійної освіти регіону;

моніторинг загальних результатів реалізації Стратегії, ступеню просування до визначених стратегічних та операційних цілей – проводиться щорічно. Базується на аналізі статистичних даних;

моніторинг процесу реалізації заходів – проводиться щорічно. Базується на аналізі виконання заходів та досягнення показників результативності, зазначених у плані заходів з реалізації Стратегії.

На підставі результатів моніторингу, щороку до 20 січня Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації інформує голову облдержадміністрації про виконання Стратегічного плану розвитку регіональної системи професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області на 2021-2027 роки.

Тимчасово виконувач обов'язків
директора Департаменту

Віктор ЗАХАРЧУК